

آزمون ۱۲ از ۱۵

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می شود.
امام خمینی (ره)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی سنجش دوازدهم – جامع نوبت اول (۱۴۰۴/۰۱/۲۲)

علوم انسانی (دوازدهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون های آزمایشی سنجش و بهره مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون ها ، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می گردد. از شما عزیزان دعوت می شود، دیدگاه های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

@sanjesheducationgroup

@sanjeshserv

کانال های ارتباطی:

ویژه پایه دوازدهم

ریاضی و آمار

۱. گزینه ۲ درست است.

میزان تولید در روز شنبه را X تن در نظر می‌گیریم. به این ترتیب تولید در روزهای یکشنبه و دوشنبه به ترتیب $2X$ و $4X$ است.

تولید دوشنبه $\frac{80}{100}$ تولید سه‌شنبه است؛ بنابراین تولید سه‌شنبه برابر با $\frac{100}{80}$ تولید دوشنبه است.

$$\text{تولید روز سه‌شنبه} = \frac{100}{80}(4X) = 5X$$

تولید دوشنبه $\frac{12}{10}$ تولید چهارشنبه است؛ بنابراین تولید چهارشنبه برابر با $\frac{10}{12}$ تولید دوشنبه است.

$$\text{تولید روز چهارشنبه} = \frac{10}{12}(4X) = \frac{10}{3}X$$

مجموع تولید از شنبه تا چهارشنبه برابر با ۹۲ تن است.

$$X + 2X + 4X + 5X + \frac{10}{3}X = 92 \Rightarrow 12X + \frac{10}{3}X = 92 \xrightarrow{\times 3} 36X + 10X = 276 \Rightarrow 46X = 276 \Rightarrow X = 6$$

$$36X + 10X = 276 \Rightarrow 46X = 276 \Rightarrow X = 6$$

اختلاف تولید روز شنبه و چهارشنبه را محاسبه می‌کنیم.

$$\frac{10}{3}X - X = \frac{10}{3}(6) - 6 = 20 - 6 = 14$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۱، درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۲. گزینه ۱ درست است.

$$\frac{2}{x} + \frac{4}{x^2} - 3 = 0 \xrightarrow{x \neq 0} -3x^2 + 2x + 4 = 0 \Rightarrow \Delta = 2^2 - 4(-3)(4) = 52$$

$$x = \frac{-2 \pm \sqrt{52}}{2(-3)} = \frac{-2 \pm \sqrt{4 \times 13}}{-6} = \frac{-2 \pm 2\sqrt{13}}{-6} = \frac{-2(1 \pm \sqrt{13})}{-6} \Rightarrow$$

$$x_{1,2} = \frac{1 \pm \sqrt{13}}{3} \Rightarrow \begin{cases} m=1 \\ n=13 \end{cases} \Rightarrow m-n = 1-13 = -12$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۱، درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۳. گزینه ۲ درست است.

تابع موردنظر به صورت $f = \{(a, e), (b, \square), (c, \square), (d, \square)\}$ تشکیل می‌شود که در آن به جای هر $\square$ یکی از عضوهای e یا f می‌تواند قرار گیرد. بنابراین تعداد کل حالت‌ها، طبق اصل ضرب به صورت زیر محاسبه می‌شود.

$$2 \times 2 \times 2 = 2^3 = 8$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۲، درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۴. گزینه ۱ درست است.

رأس سهمی نقطه $(-1, 6)$ است. شیب خط گذرا از نقاط $(-1, 6)$ و $(2, 0)$ را محاسبه می‌کنیم.

$$m = \frac{0-6}{2-(-1)} = \frac{-6}{3} = -2$$

با مختصات نقطه $(2, 0)$ و شیب $m = -1$ ضابطه تابع خطی f را می‌نویسیم.

$$f(x) = mx + h \xrightarrow{(2,0)} 0 = -2(2) + h \Rightarrow h = 4$$

ضابطه تابع f به صورت $f(x) = -2x + 4$ با عرض از مبدأ ۴ است.

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۲، درس ۳ و ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۵. گزینه ۳ درست است.

اندازه دو ضلع زاویه قائمه را X و Y در نظر می‌گیریم.

$$y + 2x = 24 \Rightarrow y = -2x + 24$$

تابع مساحت مثلث را بر حسب X تنظیم می‌کنیم.

$$S = x \times y = x(-2x + 24) = -2x^2 + 24x$$

تابع مساحت مثلث بر حسب x یک تابع درجه دوم است که بیشترین مقدار آن در رأس اتفاق می‌افتد.

$$x = -\frac{b}{2a} = -\frac{24}{2(-2)} = 6 \Rightarrow y = -2(6) + 24 = 12$$

با استفاده از رابطه فیثاغورث، اندازه وتر مثلث قائم‌الزاویه را به دست می‌آوریم.

$$r^2 = x^2 + y^2 = 6^2 + 12^2 = 36 + 144 = 180 \xrightarrow{r>0} r = \sqrt{180} = \sqrt{36 \times 5} = 6\sqrt{5}$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۳، درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۶. گزینه ۲ درست است.

داده‌ها را مرتب می‌کنیم.

$$8, 9, 11, 11, 12, 13, 14, 14, 14, 16, 17, 17$$

چون تعداد داده‌ها ۱۲ تا (مضرب ۴) است، دقیقاً شش داده وسط داخل جعبه قرار می‌گیرند. انحراف معیار ۶ داده را محاسبه می‌کنیم.

$$\bar{x} = \frac{1}{6}(11+12+13+14+14+14) = \frac{1}{6}(78) = 13$$

$$\sigma = \sqrt{\frac{(11-13)^2 + (12-13)^2 + (13-13)^2 + 3(14-13)^2}{6}} = \sqrt{\frac{8}{6}} = \sqrt{\frac{4}{3}} \approx 1.15$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۳، درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۷. گزینه ۴ درست است.

در نمودار حبابی نسبت داده‌های متغیر سوم با توان دوم نسبت شعاع دایره‌های مربوطه برابر است.

$$\left(\frac{r_A}{r_C}\right)^2 = \left(\frac{x_A}{x_C}\right) = \frac{12}{3} = 4 \Rightarrow \frac{r_A}{r_C} = \sqrt{4} = 2 \Rightarrow r_A = 2r_C$$

شعاع دایره مربوط به A دو برابر شعاع دایره مربوط به C است.

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۴، درس ۲؛ سطح دشواری: آسان)

۸. گزینه ۳ درست است.

گزاره p درست و گزاره q نادرست است. ارزش گزاره r نامشخص است؛ بنابراین جدول ارزش این سه گزاره به صورت زیر است:

p	q	r
د	ن	د
د	ن	ن

در هر دو سطر این جدول، حداکثر ۲ گزاره دارای ارزش درست هستند.

(ریاضی و آمار (۲) - فصل ۱، درس ۱؛ سطح دشواری: آسان)

۹. گزینه ۳ درست است.

ارزش گزاره $(p \wedge q) \Rightarrow r$ در صورتی نادرست است که در آن، مقدم یعنی $(p \wedge q)$ درست و تالی یعنی r نادرست باشد. ارزش گزاره $(p \wedge q)$ در صورتی درست است که هر دو گزاره p و q درست باشند. با شرط p و q درست و r نادرست، ارزش هریک از گزینه‌ها را تعیین می‌کنیم.

$$((T \vee F) \Leftrightarrow (T \vee F)) \equiv (T \Leftrightarrow T) \equiv T \quad (۱)$$

$$((T \wedge F) \Leftrightarrow (T \wedge F)) \equiv (F \Leftrightarrow F) \equiv T \quad (۲)$$

$$((T \wedge F) \Leftrightarrow (T \vee F)) \equiv (F \Leftrightarrow T) \equiv F \quad (۳)$$

$$((T \Rightarrow F) \Leftrightarrow (T \Rightarrow F)) \equiv (F \Leftrightarrow F) \equiv T \quad (۴)$$

فقط ارزش گزاره مربوط به گزینه (۳) نادرست است.

(ریاضی و آمار (۲) - فصل ۱، درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰. گزینه ۳ درست است.

با استفاده از خاصیت‌های جزء صحیح، ضابطه اول را تا حد امکان ساده می‌کنیم. چون ۳ عددی صحیح است می‌تواند از جزء صحیح خارج شود.

$$f(x) = [3 - x] + [x] = 3 + [-x] + [x]$$

به ازای $x \notin \mathbb{Z}$ حاصل $[-x] + [x]$ همواره برابر با (-1) است.

$$f(x) = 3 + [-x] + [x] \xrightarrow{x \notin \mathbb{Z}} f(x) = 3 + (-1) = 2$$

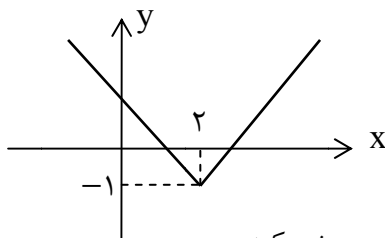
f تابعی ثابت است؛ بنابراین مقدار ضابطه دوم نیز باید برابر با $y = 2$ باشد.

$$f(x) = ax - 2(b - x) = ax - 2b + 2x = (a + 2)x - 2b$$

باید ضریب x برابر با صفر و مقدار ثابت برابر با ۲ باشد.

$$f(x) = (a + 2)x - 2b \xrightarrow{y=2} \begin{cases} a + 2 = 0 \Rightarrow a = -2 \\ -2b = 2 \Rightarrow b = -1 \end{cases}$$

نمودار تابع $g(x) = |x - 2| - 1$ را از طریق انتقال نمودار $y = |x|$ رسم می‌کنیم.

همانطور که مشاهده می‌شود، نمودار تابع $g(x)$ از ناحیه سوم دستگاه مختصات عبور نمی‌کند.

(ریاضی و آمار (۲) - فصل ۲، درس ۱ و ۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱. گزینه ۱ درست است.

$$f(\pi - 4) = \text{sign}(-(\pi - 4)) = \text{sign}(4 - \pi) \xrightarrow{(4-\pi) > 0} f(\pi - 4) = 1$$

$$g\left(\frac{5}{3}\right) = \left|1 - 2\left(\frac{5}{3}\right)\right| + \left[-\frac{5}{3}\right] = \left|-\frac{7}{3}\right| + \left[-\frac{5}{3}\right] = \frac{7}{3} + (-2) = \frac{1}{3}$$

اکنون می‌توانیم حاصل کل عبارت را محاسبه کنیم.

$$f(\pi - 4) + g\left(\frac{5}{3}\right) = 1 + \frac{1}{3} = \frac{4}{3}$$

(ریاضی و آمار (۲) - فصل ۲، درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲. گزینه ۱ درست است.

در هریک از توابع f و g زوج مرتب‌هایی که مؤلفه اول یکسان دارند، باید دارای مؤلفه دوم‌های مساوی باشند.

$$\left. \begin{aligned} (3, a+b) &\equiv (3, 4) \Rightarrow a+b=4 \\ (2, 8) &\equiv (2, b-a) \Rightarrow b-a=8 \end{aligned} \right\} \Rightarrow 2b=12 \Rightarrow b=6, a=-2$$

به‌ازای $a=-2$ و $b=6$ توابع f و g را بازنویسی می‌کنیم.

$$f = \{(3, 4), (-4, 10), (6, 1), (2, 9)\}$$

$$g = \{(2, 8), (6, -7), (-4, 3)\}$$

اشتراک دامنه توابع f و g را تعیین می‌کنیم.

$$D_{f-g} = D_f \cap D_g = \{2, 6, -4\}$$

مقادیر تابع $2f-g$ را به ازای هریک از اعضای دامنه محاسبه می‌کنیم.

$$(2f-g)(2) = 2(9) - 8 = 10$$

$$(2f-g)(6) = 2(1) - (-7) = 9$$

$$(2f-g)(-4) = 2(10) - 3 = 17$$

مجموعه $\{9, 10, 17\}$ برد تابع $(2f-g)$ است و مجموع اعضای آن برابر با ۳۶ است.

(ریاضی و آمار (۲) - فصل ۲، درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳. گزینه ۲ درست است.

$$\text{شاخص بها} = \frac{(8000 \times 4a) + (20000 \times a)}{(25000 \times 4a) + (30000 \times a)} \times 100 = \frac{52000a}{130000a} \times 100 = 4 \times 100 = 400$$

(ریاضی و آمار (۲) - فصل ۳، درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۴. گزینه ۲ درست است.

تعداد حالت‌های پیشامد موردنظر را به صورت زیر محاسبه می‌کنیم.

«یک نفر از والدین و دو نفر از فرزندان یا دو نفر از والدین و یک نفر از فرزندان انتخاب شوند.»

$$\binom{2}{1} \binom{5}{2} + \binom{2}{2} \binom{5}{1} = (2 \times 10) + (1 \times 5) = 25$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱، درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۵. گزینه ۱ درست است.

تعداد کل اعداد چهاررقمی که با ارقام ۷, ۶, ۰ و ۸ می‌توان ساخت را محاسبه می‌کنیم.

$$\boxed{3} \boxed{4} \boxed{4} \boxed{4} \Rightarrow n(S) = 3 \times 4 \times 4 \times 4 = 192$$

$\underbrace{\quad}_{6,7,8} \quad \underbrace{\quad}_{6,7,8,0}$

تعداد اعداد چهاررقمی فرد که با ارقام ۷, ۶, ۰ و ۸ و بدون تکرار ارقام می‌توان ساخت را محاسبه می‌کنیم.

$$\boxed{2} \boxed{2} \boxed{1} \boxed{1} \Rightarrow n(A) = 2 \times 2 \times 1 \times 1 = 4$$

$\underbrace{\quad}_{6,8} \quad \underbrace{\quad}_7$

احتمال وقوع پیشامد مورد نظر را تعیین می‌کنیم.

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{4}{192} = \frac{1}{48}$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱، درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۶. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) درست است.

(۲) درست است.

(۳) درست است.

(۴) نادرست است؛ زیرا منظور از تحلیل داده‌ها، گزارش معیارها و ارائه نمودارها و دیگر نتایج آماری است.

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱، درس ۳؛ سطح دشواری: آسان)

۱۷. گزینه ۳ درست است.

$$\left. \begin{aligned} a_4 &= \frac{(-1)^{4+1}}{2(4)-1} = \frac{(-1)^5}{7} = -\frac{1}{7} \\ b_6 &= 1-6^2 = 1-36 = -35 \end{aligned} \right\} \Rightarrow a_4 \times b_6 = -\frac{1}{7} \times -35 = 5$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۲، درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۸. گزینه ۲ درست است.

برای اینکه دنباله a_n خطی باشد باید در ضابطه آن ضریب n^2 برابر با صفر باشد.

$$a - 7 = 0 \Rightarrow a = 7 \Rightarrow a_n = 4n + 2$$

به ازای $a = 7$ داده‌ها را به صورت مرتب نوشته و میانه آن‌ها را مشخص می‌کنیم.

$$1, 5, 7, \underbrace{9, 11}, 15, 19, 21$$

$$Q_2 = \frac{9+11}{2} = 10$$

در دنباله a_n ، شماره جمله‌ای که برابر با ۱۰ باشد را تعیین می‌کنیم.

$$a_n = 4n + 2 \Rightarrow 4n + 2 = 10 \Rightarrow n = 2$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۲، درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۹. گزینه ۲ درست است.

جمله هشتم دنباله بازگشتی را محاسبه می‌کنیم.

$$a_{10} = -\frac{a_9}{2} + 1 \Rightarrow 0 = -\frac{a_9}{2} + 1 \Rightarrow \frac{a_9}{2} = 1 \Rightarrow a_9 = 2$$

$$a_9 = -\frac{a_8}{2} + 1 \Rightarrow 2 = -\frac{a_8}{2} + 1 \Rightarrow \frac{a_8}{2} = -1 \Rightarrow a_8 = -2$$

جمله اول دنباله هندسی (۲-) و نسبت مشترک آن هم (۲-) است. مجموع ۱۲ جمله را محاسبه می‌کنیم.

$$S_n = a_1 \times \frac{1-r^n}{1-r}$$

$$S_{12} = -2 \times \frac{1-(-2)^{12}}{1-(-2)} = -2 \times \frac{-4095}{3} = 2730$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۳، درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۲۰. گزینه ۳ درست است.

مقدار توابع در نقاط برخورد نمودار آن‌ها با یکدیگر برابر است.

$$f(1) = g(1) \Rightarrow \left(\frac{1}{2}\right)^{a(1)-b} - 2 = 1^2 - 1 \Rightarrow \left(\frac{1}{2}\right)^{a-b} - 2 = 0 \Rightarrow 2^{-a+b} = 2 \Rightarrow -a + b = 1$$

$$f(2) = g(2) \Rightarrow \left(\frac{1}{2}\right)^{a(2)-b} - 2 = 2^2 - 2 \Rightarrow \left(\frac{1}{2}\right)^{2a-b} - 2 = 2 \Rightarrow 2^{-2a+b} = 4 \Rightarrow -2a + b = 2$$

معادلات به دست آمده را در یک دستگاه معادلات خطی حل می‌کنیم.

$$\begin{cases} -a + b = 1 \\ -2a + b = 2 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a - b = -1 \\ -2a + b = 2 \end{cases} \Rightarrow -a = 1 \Rightarrow a = -1, b = 0$$

ضابطه تابع f را نوشته و $f(3)$ را محاسبه می‌کنیم.

$$f(x) = \left(\frac{1}{2}\right)^{-x} - 2 \Rightarrow f(3) = \left(\frac{1}{2}\right)^{-3} - 2 = 2^3 - 2 = 8 - 2 = 6$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۳، درس ۳؛ سطح دشواری: دشوار)

علوم و فنون ادبی

۲۱. گزینه ۴ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) پس از سقوط دولت ساسانی، ایرانیان در سه قرن نخست هجری، فعالیت‌های علمی و ادبی خود را ادامه دادند و به زبان‌های فارسی و پهلوی و عربی آثار فراوان پدید آوردند.

(۲) ادبیات فارسی دری به مفهوم واقعی خود، تقریباً همزمان با دولت طاهریان پدید آمد.

(۳) در قرن چهارم و اوایل قرن پنجم، نثر ساده و روان است و بیشتر به موضوع‌های حماسی، ملی و تاریخی توجه دارد و هنوز آوردن اصطلاحات علمی و اشعار و امثال در آن رایج نشده است.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۴، ص ۴۱ الی ۴۳؛ سطح دشواری: آسان)

۲۲. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

(الف) نثر این دوره از دیدگاه ادبی، ارزش والایی ندارد.

(ت) انحطاط ادبی در این زمان نسبت به دوره تیموری بیشتر شده است.

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۱۰، ص ۸۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۳. گزینه ۱ درست است.

عبید زاکانی ← از شاعران قرن هشتم که ناهنجاری‌های اجتماعی را به شیوه طنز و تمثیل بیان کرده است.

خواجوی کرمانی ← از شاعران قرن هشتم که چند مثنوی به پیروی از «پنج‌گنج» نظامی سروده است.

رشیدالدین فضل‌الله همدانی ← از چهره‌های علمی و سیاسی قرن هفتم که اقدام مهم فرهنگی او، تأسیس عمارت ربع رشیدی در تبریز است.

شمس قیس رازی ← از نویسندگان قرن هفتم که اثر معروفش از نخستین و مهم‌ترین آثار در علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر به شمار می‌رود.

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۴. گزینه ۴ درست است.

دوره رواج نثر فنی قرن ششم هجری است.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۱۰، ص ۸۳ و ۸۴؛ سطح دشواری: آسان)

۲۵. گزینه ۳ درست است.

بررسی ابیات:

(ب) تشبیه حسی آسمان به دریا و تشبیه اختران به کشتی، از ویژگی‌های ادبی سبک خراسانی است.

(پ) تشبیه حسی عالم به درخت و بشر به ثمر و همچنین قافیه و ردیف ساده، از ویژگی‌های سبک خراسانی است.

(الف) کاربرد آرایه اسلوب معادله، از ویژگی‌های سبک هندی است.

(ت) کاربرد ردیف طولانی، از ویژگی‌های سبک هندی است.

(علوم و فنون ادبی (۱ و ۲)؛ سطح دشواری: دشوار)

۲۶. گزینه ۳ درست است.

در سال‌های پیش از انقلاب مشروطه، نویسندگان ایرانی نوشتن رمان (داستان بلند) به مفهوم امروزی را از طریق ترجمه رمان‌های تاریخی غربی آغاز کردند.

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۱، ص ۱۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۷. گزینه ۱ درست است.

بررسی موارد نادرست:

سیاحت‌نامه ابراهیم بیگ (زین‌العابدین مراغه‌ای)، تلخ و شیرین (محمدعلی جمال‌زاده)، بره گمشده راعی (هوشنگ گلشیری)، زمین سوخته (احمد محمود)، جای پای خون (سید مهدی شجاعی)، روزگار سپری‌شده مردم سالخورده (محمود دولت‌آبادی) (علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۲۸. گزینه ۲ درست است.

اصلاح سایر گزینه‌ها:

(۱) «روی آوردن به مفاهیم انتزاعی»، ویژگی فکری شعر دوره انقلاب است نه ویژگی ادبی.

(۳) استفاده از تمثیل و نمادگرایی، در سال‌های نخستین انقلاب کمتر است و شاعران به صراحت بیان روی آورده‌اند.

(۴) «کاربرد زبان عامیانه به ویژه در زمان جنگ بیشتر است»، این ویژگی مربوط به نثر دوره انقلاب اسلامی است.

(علوم و فنون ادبی ۳ - درس ۱۰، ص ۹۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۹. گزینه ۴ درست است.

۱- «زلف» به «دام» ۲- «دل» به «مرغ» ۳- «خال» به «دانه»

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ۱- تشبیه «وجود» به «آتش» ۲- تشبیه «آمدن» و «رفتن نفس» به «شعله هستی»

(۲) ۱- تشبیه «چهره» به «مهر (خورشید) درخشان» ۲- تشبیه «چهره» به «گل بی‌خار»

(۳) ۱- تشبیه «لعل روح‌پرور» به «معجزه عیسوی» ۲- تشبیه «گفت‌وگوی یار» به «معجزه عیسوی» (شاعر معتقد است لب یار و گفت‌وگوی او، همچون نفس عیسی مروج و جان‌بخش است).

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۰. گزینه ۳ درست است.

ایهام: «دست می‌کشد» در پایان بیت در دو معنا آمده است. یکی، در معنای کنایی «منصرف شدن» و «ادامه ندادن» و دیگری در معنای ظاهری «لمس کردن» و «دست را روی چیزی کشیدن». / استعاره: «آن صنم مست» در معنای استعاره یار آمده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) بیت فاقد حس آمیزی است. (ترکیب «بوی گنج» در معنای امید و آرزوی گنج آمده است). / اشتقاق: «عشق» و «معشوق»

(۲) بیت فاقد اسلوب معادله است؛ چراکه مصراع دوم استقلال معنایی و دستوری نسبت به مصراع نخست ندارد. / پارادوکس: «زور ضعف»

(۴) بیت فاقد جناس است. «چه» و «چاه» هم‌معنا هستند و نمی‌توان بین این دو جناس پیدا کرد. / تلمیح: اشاره غیرمستقیم به «ماجرای حضرت یوسف و زادگاه او، کنعان» دارد.

(علوم و فنون ادبی (۱، ۲ و ۳) - ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۱. گزینه ۱ درست است.

بررسی ابیات:

الف) تشبیه: «محبت» به بزم، کفر و دین مانند «شیر» و «شکر» به همدیگر می‌جوشند.

ب) ایهام: «مویه‌مو» در دو معنا قابل پذیرش است: ۱- تک‌تک موها ۲- کنایه از دقت

پ) حسن تعلیل: در آوردن دلیلی غیرمنطقی برای نیلگون شدن آسمان.

ت) ایهام تناسب: عبارت «در عین سیاهی» یعنی «با وجود سیاهی» این درحالی است که واژه «عین» خارج از این بیت معنای چشم هم می‌دهد و می‌تواند با ترکیب «مردمک چشم» در این بیت تناسب بسازد.

(علوم و فنون ادبی (۲ و ۳) - ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۲. گزینه ۱ درست است.

اغراق: زیاده‌روی در توصیف شدت ناراحتی خضر
تلمیح: اشاره غیرمستقیم به ماجرای حضرت خضر
متناقض‌نما: کاربرد عبارت «تا هنگام مردن» برای «خضر» نمایشی است از تناقض یا همان متناقض‌نما. بدین توضیح که خضر نامیرا است و مرگ را تجربه نخواهد کرد.
کنایه: «خون چکیدن از چشم» تصویری است حاکی از رنج بسیار.
(علوم و فنون ادبی (۱، ۲ و ۳) - ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۳. گزینه ۴ درست است.

لف‌ونشر: لف ۱: بهشت لف ۲: هندو / نشر ۱: کوثر لعل نشر ۲: خال‌عنبر‌آگین
تشبیه: تشبیه لعل (لب) به کوثر (چشمه‌ای در بهشت) و هم‌چنین می‌توان بین لف‌ها و نشرها نیز مشابهت یافت.
استعاره: لعل در معنای لب آمده است.
(علوم و فنون ادبی (۲ و ۳) - ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۴. گزینه ۱ درست است.

(ب) [تو] چو آینه رخ، به رخ دلبر کن.
(ت) باد جنون به سان شعله آتش، منِ مجنون رسوا را خواهند دواند.
بررسی سایر ابیات:
الف و ث) فاقد ادات تشبیه‌اند.
پ) وجه‌شبه مشهود نیست.
(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۵. گزینه ۱ درست است.

آرایه بارز بیت صورت سؤال، پارادوکس است. بدین توضیح که بیننده، دوخته‌چشم (نابینا) باشد و گوینده، گنگ‌زبان (لال) باشد.
تصویر بیت گزینه «۱»: خورشید از توده شب به وجود می‌آید. این تصویر فاقد متناقض‌نماست. («خاکستر شب» و «اخرگر (پاره آتش) خورشید» اضافه تشبیهی هستند).
تشریح سایر گزینه‌ها:
۲) پارادوکس: در «زنار» به همراه داشتن قلندر (زنار: کمربندی که نشان از غیرمسلمانی بود).
۳) پارادوکس: اندوه یار «غم‌خوار» شود.
۴) پارادوکس: به جان مرگ قسم خوردن.
(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۶؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۶. گزینه ۴ درست است.

الف) تشبیه: ساغر زرین مهر (خورشید) و ساغر مهر (محبت) / جناس: «مهر» با دو معنای متفاوت تکرار شده است. یکی خورشید و دیگری محبت / ایهام تناسب: واژه «مهر» در معنای محبت آمده است (مصرع نخست) و معنی دوم آن با واژه «گردون» تناسب دارد. هم‌چنین است کاربرد واژه «مدام» که در معنای همیشه آمده است معنای دوم آن، (شراب) با واژه «ساغر» در تناسب است.
ت) تشبیه: مطرب بلبل‌نوا / جناس: «چنگ» در دو معنای متفاوت استفاده شده است. یکی «ساز چنگ» و دیگری «دست». / ایهام تناسب: چنگ (دوم) در معنای دست آمده است و معنای ثانویه آن (نوعی ساز) با مطرب و نوا تناسب دارد.
بررسی سایر ابیات:
ب) جناس: ندارد. / تشبیه: «کمان کین» / ایهام تناسب: پیوسته در معنای همیشه آمده است و معنای ثانویه آن (چسبیده) با ابرو تناسب دارد.
پ) تشبیه: ندارد. / جناس: شیرین در دو معنای متفاوت استفاده شده است. یکی محبوبه ارمنی خسرو و دیگری گوارا.
ث) جناس: ندارد. / ایهام تناسب: ندارد. / تشبیه: «گریه» به نقل مجلس
(علوم و فنون ادبی (۱، ۲ و ۳) - ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۷. گزینه ۳ درست است.

در این رباعی، اختیار تغییر کمیت مصوت دیده نمی‌شود.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) وزن این رباعی و بیت گزینه ۱ «مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ فع» است.

دی دی کِ ء	زان رو ز چ	شب ها پ گ	ذشت
وز گف تِ ی	خُد هی چ ن	یا مد یا	دت
UU--	UU--	UU--	-
مستفعلُ	مستفعلُ	مستفعلُ	فع

در هجای سوم رکن سوم، مصراع دوم ابدال دیده می‌شود.

(۲) تشبیه پنهان: قد معشوق به «سرو»، مویش به «بنفشه» و ایهام واژه «بالا» در دو معنی «قد» و «بلندی» / مراعات نظیر: بین واژگان («سر» و «مو» / «بحر» و «لؤلؤ» / «قد» و «بالا») دیده می‌شود.

(۳) واژگان «بالا، لالا و صحرا» واژگان قافیه‌اند و قاعده قافیه (۱) است.

در این رباعی اختیار زبانی حذف همزه در هجای دوم و پنجم مصراع اول و هجای دوم مصراع دوم، وجود دارد ولی اختیار تغییر کمیت مصوت ندارد.

(۴) وزن این رباعی «مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ فع» است که به صورت «مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فعل» نیز دسته‌بندی هجایی می‌شود. اختیار وزنی «بلند بودن هجای پایان مصراع» در مصراع اول، دوم، چهارم و اختیار «ابدال» در هجای ماقبل آخر هر سه مصراع و اختیار «قلب» در رکن دوم مصراع سوم دیده می‌شود.

سَر وَز قَ دَ	تَن دَا زِ ی	بَا لَا بَر	دَسْت
UU * -	UU - *	/ - - UU	-
بَج رَز دَه	نَت لَوْلُ ی	لَا لَا بَر	دَسْت
UU * -	UU - -	/ - - UU	-
هَر جَا کَبَ	نَف شِ اِ ی	بِی نَم گُو	یَم
UU - -	U - U - ↪	/ - - UU	-
مُو یِ زِ سَ	رَت بَا دَب	صَح رَا بَر	دَسْت
UU - -	UU - -	/ - - UU	-

(ترکیبی، دشوار)

۳۸. گزینه ۲ درست است.

وزن این شعر «مستفعلن فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن» است. هجای ۵ آن دارای اختیار تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند است؛ ولی در تقطیع هجایی این مورد رعایت نشده است.

نکته: طبق گفته کتاب درسی بهتر است در گزینه (۳) که دارای اختیار شاعری ابدال است، دو هجای کوتاه به جای هجایی که دارای ابدال است، نگاشته شود.

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۹. گزینه ۴ درست است.

وزن این گزینه «مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فعلن» است. توجه داشته باشید که هجای پنجم دارای اختیار شاعری «ابدال» است.

(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۰. گزینه ۳ درست است.

وزن این بیت «مستفعلُ فاعلاتُ مفعولن» است؛ صورت‌بندی دیگر آن دارای این وزن‌واژه است: «مفعول مفاعِلن مفاعِلین». چنان که مشاهده می‌کنید، هر دو صورت‌بندی آن، وزنی ناهمسان می‌دهد.
بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) «مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستف» (همسان) یا «مفعول مفاعیل مفاعیل فَعولن» (ناهمسان)
 - (۲) «مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مس» (همسان) یا «مفعول مفاعیل مفاعیل فعل» (ناهمسان)
 - (۴) «مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستف» (همسان) یا «مفعول مفاعیل مفاعیل فَعولن» (ناهمسان)
- (علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۱. گزینه ۱ درست است.

بررسی وزن ابیات:

- (الف) «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن» و دوری است.
 - (ب) «مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن» و دوری است.
 - (پ) «فاعلن فاعلن فاعلن فاعلن» و همسان است.
 - (ت) «مفاعیلن مفاعیلن مفاعی» است. همسان بوده و در بحر «هزج» سروده شده است.
 - (ث) «فعولن فعولن فعولن فعولن» است. همسان بوده و در بحر «مقارب» سروده شده است.
- (علوم و فنون ادبی (۲ و ۳) - درس ۱۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۲. گزینه ۲ درست است.

وزن این بیت «فاعلاتن مفاعِلن فعلن» است. اولین هجای هر دو مصراع بلند آمده است و دارای اختیار آوردن «فاعلاتن به جای فَعلاتن» است. هجای نهم هر دو مصراع دارای «ابدال» است: «عا» و «بن»
بررسی گزینه‌ها:

- (۱) وزن این بیت «مفاعِلن فَعلاتن مفاعِلن فعلن» است. هجای ۵ مصراع دوم، دارای اختیار «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند» است؛ اما در این بیت اختیار «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه» وجود ندارد.
 - (۲) درست است.
 - (۳) وزن این بیت «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است. در این وزن اختیار «قلب» رخ نخواهد داد. آخرین هجای مصراع دوم دارای اختیار کیفیت هجای پایانی است.
 - (۴) وزن این بیت «فعلاتن فَعلاتن فَعلاتن فعلن» است. عبارت «در قلم آرم» دارای حذف همزه بوده، ولی در بیت اختیار «تغییر کمّیت مصوت» وجود ندارد.
- (علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۵ و ۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۳. گزینه ۳ درست است.

وزن است بیت «فعلاتن مفاعِلن فعلن» است. هجای ۹ هر دو مصراع آن دارای ابدال است؛ اما اختیار «تغییر کمّیت مصوت کوتاه به بلند» ندارد.
بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) وزن این بیت «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن» است. هجای ۱۲ مصراع اول (ز) دارای اختیار «تغییر کمّیت مصوت کوتاه به بلند» و هجای ۲ مصراع دوم (هم) دارای «ابدال» است.
 - (۲) وزن این بیت «مفاعِلن فَعلاتن مفاعِلن فعلن» است. هجای ۷ مصراع اول (ت) دارای اختیار «تغییر کمّیت مصوت کوتاه به بلند» و هجای ۱۳ مصراع اول (پو) دارای «ابدال» است.
 - (۴) وزن این بیت «فعلاتن فَعلاتن فعلن» است. هجای ۷ مصراع دوم دارای اختیار «تغییر کمّیت مصوت کوتاه به بلند» و هجای ۹ مصراع اول (ری) دارای اختیار «ابدال» است.
- (علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۵ و ۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۴. گزینه ۲ درست است.

بررسی ابیات:

- الف) «نخسپی» و «باشی» شرایط قافیه را رعایت نکرده‌اند.
 ب) «نهفته» و «گرفته» مطابق قاعده «۲» هستند.
 پ) «شریت» و «فکرت» مطابق قاعده «۲» هستند.
 ث) «جان» و «کان» مطابق قاعده «۲» هستند.
 ت) «آهو» و «یا هو» از قاعده «۱» پیروی می‌کنند.
 (علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۱۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۵. گزینه ۴ درست است.

«می‌رسد» فعل مضارع است. باید شناسه آن را حرف الحاقی دانست. «رس» و «رو» قافیه نمی‌شوند. در دیگر گزینه‌ها یا با فعل ماضی مواجهیم و یا در صورت حذف حرف الحاقی از سر فعل مضارع، مصدرها برای قافیه شدن مانعی ندارند.
 (علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۱۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۶. گزینه ۴ درست است.

بیت صورت سؤال و بیت گزینه «۴»: هر دو به ناکارآمدی تدبیر بشر در مقابل تقدیر و سرنوشت اشاره دارد.
 بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) شاعر برای توجیه فراق و دوری از یار، سرنوشت را غیرقابل مقابله می‌داند.
 ۲) شاعر با گلایه از وضع جهان، دنیا را نمایی از جهنم و بهشت می‌داند.
 ۳) شاعر از جهان و کائنات، خیر طلب می‌کند.
 (علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۱۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۷. گزینه ۱ درست است.

الف) شاعر مخاطب را در مواجهه با سردمهری و ناسازگاری روزگار به صبر دعوت می‌کند و امید رسیدن بهار و به روزی را در دل او زنده می‌کند.

ب) هرکسی که نظر بر یار من انداخته است، آستین بر چشم اشک‌آلود من می‌گذارد و با من هم‌دردی می‌کند.
 پ) امیریهوشنگ ابتهاج با بیانی شیوا، همه‌چیز را نشانه‌ای از یار می‌بیند و می‌گوید به هر سو که نگاه می‌کنم، همه پدیده‌ها نشان از او دارند.

ت) با آنکه سرمنزل عشق دور است، ولی جان عاشق پر است از تمنا و خواستن رسیدن.
 ث) شاعر ادعا می‌کند که درختی که از جنس عشق و دوستی در دل کاشته است، هم‌چون سرو همیشه سبز و پایدار است. (در طبیعت، سرو از جمله درختانی هست که همواره سرسبز و پربرگ است و آن را در ادبیات نماد پنج مفهوم می‌دانند: قناعت، آزادی، سرسبزی، بلندقامتی و تهی‌دستی)

(علوم و فنون ادبی (۱، ۲ و ۳) - ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۸. گزینه ۳ درست است.

مفهوم مشترک بیت «الف» و «ث»: ترجیح غم عشق بر خوشی‌های دنیایی
 مفهوم سایر ابیات:

- ب) همه درگیر غم تو هستند.
 پ) توصیف عاشق شدن و نشستن غم یار به دل عاشق.
 ت) شاعر از عشق مأیوس شده است.
 (علوم و فنون ادبی (۱، ۲ و ۳) - ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۹. گزینه ۲ درست است.

بیت صورت سؤال و بیت گزینه «۲»، هر دو به نامعلوم بودن ماهیت جهان و نامعتبر بودن خیالات اشاره دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) دل دانا مرکز عالم خلقت است و افلاطون مانند شراب ناب و خالص، مغز و هسته اصلی عالم خلقت است.

(۳) شاعر با گلایه از دوری از یار، وصال خیالی با یار را نمی‌پسندد.

(۴) ای بیدل دهلوی راه حقیقت را باید با سر طی کرد. مسیر حق و حقیقت مانند خط سیر پرگار (مسیر اصلی) است.

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۰. گزینه ۴ درست است.

در همه ابیات بر وفاداری عاشق و فراموش نکردن معشوق تا ابد تأکید شده است؛ ولی در گزینه (۴) به جاودانگی عشق اشاره‌ای نشده است.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۱۲؛ سطح دشواری: متوسط)

علوم اجتماعی

۵۱. گزینه ۲ درست است.

- بسیاری زندگی مجردی را بر زندگی خانوادگی ترجیح می‌دهند ← تزلزل هویتی

- تأخیر در ازدواج و افزایش طلاق ← تعارض فرهنگی

- تغییرات اجتماعی از محدوده تغییرات درون جهان اجتماعی فراتر می‌روند ← دگرگونی هویت فرهنگی

- شیوع رقیب‌ها و بدیل‌های زندگی خانوادگی هم‌عرض خانواده ← بحران هویت

(جامعه‌شناسی (۱) - درس ۱۱، ص ۹۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۲. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت نادرست: در کشوری که فرهنگ عمومی جامعه، فرهنگی دینی باشد، قدرت نامشروع نمی‌تواند مقبولیت داشته باشد.

عبارت‌های دوم هر سه گزینه درست هستند. (رد هر سه گزینه)

(ترکیبی جامعه‌شناسی (۱ و ۲ و ۳)؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۳. گزینه ۱ درست است.

- فرهنگ جدید غرب با فلسفه‌های روشنگری آغاز می‌شود.

- ماکس وبر از سلطه نظمی که گویا هدفی جدا از انسان‌ها و نیازهای واقعی آن‌ها دارد، به (قفس آهنین) تعبیر می‌کند.

- حیات معنوی اسلام افق‌های جدیدی را به روی اندیشمندان جهان غرب نیز گسترده است و نظریه‌پردازان غربی را که طی

قرن بیستم، سکولاریسم و دنیوی شدن را سرنوشت مشترک و حتمی بشریت می‌دانستند، به تأمل و بازبینی نظریات پیشین

خود فراخوانده است.

- اعتباریات دو ویژگی دارند: به خواست و اراده انسان به وجود می‌آیند، دارای آثار و پیامدهای غیرارادی هستند.

(ترکیبی جامعه‌شناسی (۱ و ۲ و ۳)؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۴. گزینه ۳ درست است.

- علم عامل سلطه است ← پسامدرن (نسبی‌گرایان)

- دانش‌ها خلق و بازسازی واقعیتند ← تفسیری

- صرفاً به توصیف و تبیین تبعیض نژادی نمی‌پردازند ← انتقادی

- علمی مانند فلسفه، اخلاق و علوم دینی را غیرعلمی می‌دانستند ← تبیینی

(ترکیبی جامعه‌شناسی (۱ و ۲ و ۳)؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۵. گزینه ۱ درست است.

- طرفداران عدالت اجتماعی معتقدند که دولت به نمایندگی از جامعه موظف است که امکان رقابت را برای همگان فراهم کند.

- هویت‌زدایی ← برخی رویکردها برای دستیابی پاسخ‌های ساده، پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی را نادیده می‌گیرند.

- عقل در معنای خاص ← براساس موضوع به معنای عقل نظری و عقل عملی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) عبارت سوم عقل تفسیری (عام) است.

(۳) عبارت اول ثروتمندان نادرست است. امکان رقابت برای همگان درست است.

(۴) عبارت دوم نادرست است.

(ترکیبی جامعه‌شناسی (۳) - درس ۳، ۵، ۹، ۱۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۶. گزینه ۲ درست است.

- فارابی علم مدنی را در مقابل علمی قرار می‌دهد که موضوع آن‌ها مستقل از اراده انسان‌ها است.

- بازار معنویت‌های کاذب و دروغین را رونق بخشید ← پاسکولاریسم یا گریز و رویگردانی از سکولاریسم

- مجرای ارتباط ما با جهان اجتماعی ← نقش و عضویت اجتماعی

- تعداد کثیری از گروه‌های درگیر قومی نژادی در ارتباط با هم یک فرهنگ مختلط می‌سازند ← دیگچه همانندسازی

(ترکیبی جامعه‌شناسی (۱، ۲ و ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۷. گزینه ۴ درست است.

(الف) از نظر اندیشمندان مسلمان، تبیین، تفسیر و تجویز، استدلال‌های ویژه خود را دارند و در هر سه سطح پژوهشگر اجتماعی به دنبال کشف واقعیت‌ها و حقایق است.

(ب) رویکرد انتقادی

* نکته: توجه کنید که صورت سؤال دیدگاه علوم اجتماعی اسلامی را در برابر علوم اجتماعی جهان متجدد در رویکرد انتقادی می‌خواهد.

(جامعه‌شناسی (۳) - درس ۱۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۸. گزینه ۳ درست است.

- باید سعی کنم این دنیا را خراب نکنم آن را اندکی اصلاح کنم و ... ← چارلز هندی

- معتقد بود مفهوم عقلانیت در جهان اسلام متفاوت از معنای عقلانیت در غرب است ← طه عبدالرحمن

- در شرق مسلمان دیدم و اسلام را ندیدم ← شیخ محمد عبده

- آزمایش در ایجاد یک زندان ساختگی ← فیلیپ زیملباردو

- شهر را زیستگاهی که دارای قلعه، برج، بارو، بازار و دادگاه مستقل است، معرفی می‌کند ← ماکس وبر

(ترکیبی جامعه‌شناسی (۱ و ۲ و ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۹. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت نادرست:

اگر ادعا شود که دانش، تماماً محصول شرایط اجتماعی و فرهنگی است و جوامع و فرهنگ‌ها نیز متفاوتند و درون هر جامعه‌ای، گروه‌های مختلف وجود دارند، نمی‌توان میان دانش‌ها و شناخت‌های مختلف داوری کرد و نمی‌توان شناخت صحیح را تشخیص داد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۳ هر دو بخش درست است.

(۲) بخش اول نادرست است.

(جامعه‌شناسی (۳) - درس ۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۰. گزینه ۱ درست است.

- تا آنجا که بتواند به ستم‌دیدگان و مستضعفان جهان کمک می‌کند. ← جامعه آرمانی در قرآن

- تلاشی است برای بسط دیدگاهی جامع نسبت به معناداری جهان و انسان ← فلسفه

- می‌توان درباره آرمان‌ها و ارزش‌ها مانند عدالت و ... سخن گفت ← عقل و وحی

- علوم اجتماعی را زیرمجموعه علوم انسانی می‌دانست ← فارابی

(جامعه‌شناسی (۳) - درس ۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۱. گزینه ۴ درست است.

- کاستی و خلاء معنوی دانشمندان ← بازاندیشی دربارهٔ بنیان‌های عقیدتی و ارزشی جهان اجتماعی و تشویق برای عبور از مرزهای هویتی فرهنگی جهان اجتماعی
- پیدایش فرهنگ فایده‌گرایی ← پذیرش ارزیابی مردم براساس مفید بودن یا نبودن
- قدرت بدون اکراه و از روی رضایت و به‌صورت رسمی پذیرفته شده باشد ← اقتدار (جامعه‌شناسی (۱) - درس ۱۰ و ۱۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۲. گزینه ۳ درست است.

- عقل عملی ← شناسایی پدیده‌های اجتماعی
- الیگارش‌ی ← حکومت اقلیتی از سرمایه‌داران که در برابر اکثریت مردم مسئول نیستند و قدرت را در جهت منافع خود به کار می‌گیرند.
- کشورهای غربی به اقتضای بازار مصرف، برخی صنایع وابسته را در کشورهای استعمارزده منتقل می‌کنند و با رشد و تحول کشورهای استعمارزده وابستگی و فاصلهٔ کشورهای غربی و غیرغربی همچنان حفظ می‌شود و این انتقال در جهت استقلال این کشورها و تعدیل جهانی ثروت نیست.
(ترکیبی جامعه‌شناسی (۱، ۲ و ۳)؛ سطح دشواری: دشوار)

۶۳. گزینه ۴ درست است.

- ناتوانی جهان غرب برای توجیه حضور خود ← بحران معرفتی
- دستورالعمل هر حرفه ← فتوت‌نامه
- عبور از دانش عملی و عمومی و نزدیک شدن به پیچیدگی و عمق موقعیت اجتماعی ← آشنایی‌زدایی و عادت‌زدایی
- مالکیت خصوصی وسایل تولید وجود نداشت ← سوسیالیستی
(ترکیبی جامعه‌شناسی (۱، ۲ و ۳)؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۴. گزینه ۳ درست است.

- فرآیند شکل‌گیری زوال معنا به این صورت است که با افول علوم فراطرجی، امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری از دست می‌رود و داوری دربارهٔ این ارزش‌ها، آرمان‌ها و امور به تمایلات افراد و گروه‌های متفرق سپرده می‌شود.
- مطالعهٔ مزایا و معایب شبکه‌های اجتماعی از دیدگاه جامعه‌شناسان انتقادی، به‌عنوان پدیدهٔ اجتماعی معنادار با نگاه از درون و تقبیح‌گرایی افراطی نوجوانان به شبکه‌های اجتماعی و تحسین مزایای آن و تجویز گسترش مزایای آن با آموزش همگانی
- شاخص و نشانهٔ جهان اجتماعی متجدد، کاهش جمعیت است.
- در نظریهٔ پایان تاریخ، برای این نظام، جایگزین بهتری قابل تصور نیست و محصول نهایی تاریخ بشر، نظام لیبرال دموکراسی است.
(ترکیبی جامعه‌شناسی (۱، ۲ و ۳)؛ سطح دشواری: دشوار)

۶۵. گزینه ۴ درست است.

انقلاب اسلامی با آنکه در ایران رخ داد و از ذخایر معرفتی شیعی استفاده کرد، آرمان‌ها، ارزش‌ها و رسالت خود را به حل چالش‌های جامعهٔ ایران یا شیعیان جهان محدود نکرد. براساس آموزه‌های اسلامی، از عزت و اقتدار جهان اسلام پاسداری می‌کرد، دفاع از محرومان و مستضعفان جهان را وظیفه خود می‌دانست، فطرت الهی همه انسان‌ها را مخاطب پیام خود قرار می‌داد و حل مشکلات معرفتی و معنوی بشر را رسالت خود می‌دید.
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) شاهدهی گویا برای حضور تاریخ ساز فرهنگ‌های غیرغربی بود.

(۲) انقلاب اسلامی ایران حاصل یک سده مقاومت هویت اسلامی ایران در برابر هجوم سیاسی و اقتصادی غرب بود، بازگشت به اسلام، بازگشت به یک خویش‌نهادن صرفاً تاریخی و جغرافیایی که با اندیشه‌های دنیوی غرب تفسیر می‌شد، نبود بلکه بازگشت به خویش‌نهادن الهی و توحیدی بود. جامعهٔ ایران با بازگشت به هویت اسلامی خود، تاریخ و جغرافیای خود را ذیل آسمان معنوی توحید قرار داد.

(۳) میرزای نائینی معتقد بود با انقلاب مشروطه امکان تحقق ویژگی اول نظام مطلوب و آرمانی شیعه وجود دارد. بخش دوم

مربوط به میرزای نائینی نیست؛ بلکه مربوط به امام خمینی (ره) است.
نکته: مطالعه یک مفهوم در هر سه کتاب جامعه‌شناسی و بررسی آن‌ها، (ویژگی‌ها و پیامدها و تعریف یا موضوع)
(ترکیبی جامعه‌شناسی (۱، ۲ و ۳)؛ سطح دشواری: دشوار)

روانشناسی

۶۶. گزینه ۱ درست است.

- عبارت اول: برخی موضوعات را نمی‌توان به‌صورت مستقیم مشاهده و یا با کمک پرسش‌نامه‌های از پیش تعیین شده مطالعه کرد؛ محققان در چنین حالتی از روش مصاحبه استفاده می‌کنند. (در جلسات مشاوره و روان‌درمانی نیز بیشتر از مصاحبه استفاده می‌گردد).

- عبارت دوم: در مسابقات ورزشی، رفتارهایی مانند خشونت کلامی و فیزیکی، پرتاب اشیاء به افراد، آسیب‌رسانی به وسایل و امکانات باشگاه‌ها و استادیوم‌ها، نزاع و درگیری بین طرفداران وفادار تیم‌های باشگاهی اتفاق می‌افتد که با فیلم‌برداری (مشاهده) می‌توان جزئیات نحوهٔ ابراز هیجان و واکنش‌های عاطفی آن‌ها را تحلیل کرد.

- عبارت سوم و چهارم: برخی موضوعات را نمی‌توان به‌صورت مستقیم مشاهده کرد. در این حالت محقق از خود فرد دربارهٔ رفتار و افکار خاص او می‌پرسد. ارزیابی و پرسش‌نامه باید دقیق و معتبر باشد و به‌صورت‌های مختلف نمره‌گذاری شود. در پرسش‌نامه سبک زندگی که شامل ۲۰ سؤال است با پاسخ به سؤالات و محاسبهٔ نمرات کل آن می‌توان فرد را ارزیابی و میزان آسیب‌پذیری را مشخص کرد. در نظرسنجی‌ها می‌توان از پرسش‌نامه‌های از پیش تعیین‌شده استفاده کرد. برای مثال مدیریت تجربهٔ بیماران و مراجعان آزمایشگاه و کلینیک را به راحتی و با هزینهٔ اندک می‌توان انجام داد.

(درس ۱، ص ۲۷ و ۲۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۷. گزینه ۲ درست است.

عبارت اول: هویت اجزای متعددی دارد که یکی از آن‌ها ویژگی‌های روانی است که به ایفای نقش جنسیتی برای نشان دادن (رفتارهای زنانه یا مردانه) می‌پردازد.

عبارت دوم: همهٔ افراد یک خود واقعی و یک خود آرمانی دارند. خود واقعی دقیقاً همانی است که هستید، بدون تحریف و بدون نقاب اگر نوجوان ایده‌آل‌هایی مثل هنرمند و یا فیلسوف شدن برای خود داشته باشد، این ایده‌آل‌ها خود آرمانی او را شکل می‌دهد.

عبارت سوم: رشد هیجانی در دورهٔ کودکی، معطوف به سه هیجان ساده ترس، خشم و محبت است که بروز آن‌ها تحت تأثیر نظام پردازش‌های فردی نیست و غالباً به یک صورت پدیدار می‌شوند.

عبارت چهارم: در دورهٔ نوجوانی اندام‌های داخلی بدن نیز رشد قابل توجهی دارند؛ به‌طوری‌که اندازه و ظرفیت شش سه برابر و اندازهٔ قلب دو برابر قبل می‌شود و حجم کلی خون افزایش پیدا می‌کند. این تغییرات باعث می‌شود نوجوانان احساس توانمندی زیادی کنند.

(درس ۲، ص ۵۹، ۵۴ و ۶۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۸. گزینه ۴ درست است.

در تصویر «الف» ما تمایل داریم اشکال را به‌صورت متصل و پیوسته ببینیم، نه منقطع و غیرپیوسته، پس به اصل استمرار اشاره دارد. در تصویر «ب» شباهت بین عناصر مختلف می‌تواند از لحاظ شکل، رنگ، اندازه، بافت، مقدار یا هر ویژگی بصری دیگری باشد. پس تحت تأثیر اصل شباهت قرار داریم. ما معمولاً تمایل داریم اشیا را براساس شباهت آن‌ها در یک مقوله طبقه‌بندی کنیم (دستهٔ مربع، دایره و لوزی).

در تصویر «پ» که براساس اصل شکل و زمینه است بیان می‌کند که ادراک ما از یک شکل تحت تأثیر زمینه‌های مختلف تغییر می‌کند. در این تصویر در صورت در نظر گرفتن قسمت مشکی (زمینه) چهره دو حیوان روبه‌روی هم می‌بینیم، ولی اگر قسمت سفید را زمینه در نظر بگیریم، تصویر یک درخت را مشاهده می‌کنیم، یعنی ادراک ما از یک شکل تحت تأثیر زمینه‌های مختلف تغییر می‌کند.

(درس ۳، ص ۸۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۶۹. گزینه ۲ درست است.

مسئله‌هایی که در علوم انسانی با آن‌ها مواجه هستیم عمدتاً از نوع «خوب تعریف‌نشده» هستند. در حالی که مسئله‌های علوم دیگر

این گونه نیستند. خوب تعریف نشده به معنای پیچیده بودن و دشواری حل یک مسئله است. به عبارت دیگر مسئله‌های پیچیده از آنجایی که علل متعددی دارند و به راحتی قابل تعریف نیستند، خوب تعریف نشده تلقی می‌شود.

- علت بالا رفتن آمار طلاق در کشورها ← مسئله‌ای مربوط به علوم انسانی است و دلایل زیادی می‌تواند داشته باشد؛ بنابراین خوب تعریف نشده است.

- علت انقراض پلنگ‌های ایرانی ← مسئله‌ای خوب تعریف شده است چرا که علت مشخصی دارد و شناسایی موقعیت اولیه در آن ساده‌تر است.

- حل یک معادله جبری دوجهولی ← مسئله‌ای است که موقعیت اولیه، تعریف دقیق هدف و اقدامات احتمالی آن مشخص است و قوانین کاملاً استناداری نیز دارد؛ بنابراین خوب تعریف شده است.

- علت افزایش تعداد سارقان گوشی ← مربوط به علوم انسانی است و دلایل زیادی می‌تواند داشته باشد، بنابراین خوب تعریف نشده است.

(درس ۵، ص ۱۱۸ و ۱۱۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۰. گزینه ۲ درست است.

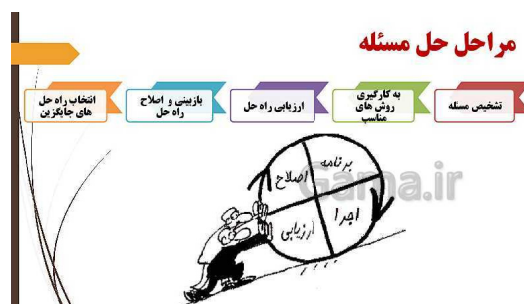
بررسی عبارت‌های نادرست:

عبارت اول چون عباس تحت نظر متخصص است، در قسمت ناتوانی کامل و شدید قرار نمی‌گیرد؛ بلکه می‌تواند در قسمت میانه یا ناتوانی نسبتاً شدید قرار بگیرد.

عبارت دوم کسب نمره ۵۰ تا ۷۰ جداً آسیب‌پذیر است. اکرم نمره ۶۹ را کسب کرده پس جداً آسیب‌پذیر است نه خیلی آسیب‌پذیر.

(درس ۸، ص ۱۸۸ و ۱۹۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۱. گزینه ۱ درست است.

(درس ۵، ص ۱۲۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۲. گزینه ۳ درست است.

عبارت اول: رشد اجتماعی در دوره کودکی: انسان موجودی اجتماعی است و از بودن با دیگران لذت می‌برد؛ مانند لذت بردن از انجام بازی قانونمند در کنار هم‌جنس‌های خود (بازی گروهی)

عبارت دوم: پیامبر گرامی اسلام می‌فرمایند: کودک هفت سال آقا و سرور است و هفت سال فرمان‌بردار و هفت سال وزیر و مشاور است. در هفت سال دوم کم‌کم باید زشتی‌ها و زیبایی‌ها را به او فهماند و در تأدیب او کوشش کرد و او را به ارزش‌ها و دوری از زشتی‌ها رهنمون ساخت. در هفت سال سوم باید با او به منزله مشاور رفتار کرد.

عبارت سوم: رشد شناختی جنبه مهم دیگری از حیطه‌های رشد در دوره کودکی اول است. انتخاب لیوانی که ظاهراً حجم بیشتری دارد از بین دو لیوان آب پرتهال با حجم و مقدار یکسان، نشان‌دهنده این است که کودک فکر می‌کند پرتغال بیشتری درون آن است، زیرا پردازش او ادراکی است.

عبارت چهارم: دامنه سنی ۲۰ تا ۴۰ مربوط به بزرگسالی اول یا همان جوانی است.

(درس ۲، ص ۴۴، ۴۸، ۵۰ و ۵۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۳. گزینه ۲ درست است.

- عبارت اول: تعارض گرایش - اجتناب: در این تعارض فرد مجبور است به چیزی رضایت دهد که هم پیامدهای خوشایند و هم پیام‌های ناخوشایند دارد. در این مثال زهرا هم به داشتن سگ علاقمند است و به آن گرایش دارد و هم از مسئولیت نگهداری از آن می‌ترسد و اجتناب دارد.

- عبارت دوم: موقعیت تصمیم‌گیری با تعارض بین دو امر خواستنی (ازدواج) و ناخواستنی (سربازی) مواجه است. (تعارض گرایش - اجتناب)

- عبارت سوم: مجید مجبور است که از بین دو گزینه نامطلوب و ناخواستنی (یعنی دستمزد کم و بیکاری) یکی را انتخاب کند. (تعارض اجتناب - اجتناب)

- عبارت چهارم: تعارض ناشی از ناتوانی در تصمیم‌گیری برای انتخاب بین دو موضوع جذاب و خواستنی است. رفتن به گیلان یا به خرمشهر (تعارض گرایش - گرایش)

(درس ۶، ص ۱۵۱ و ۱۵۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۴. گزینه ۴ درست است.

در شکل (ب)، با اینکه طول دو خط وسط برابر است، خط بالایی را بلندتر ادراک می‌کنیم. به شکل (ب) خطای ادراکی پونزو گفته می‌شود. در شکل (الف) با دو خط هم‌اندازه مواجه هستیم. یکی از این خطوط دارای پیکان واگرا و دیگری هم‌گرا است. معمولاً آزمایش - شوندگان خط واگرا را بلندتر ادراک می‌کنند. به شکل (الف) خطای مولر - لایر گفته می‌شود.

نتایج به دست آمده از مطالب خطای ادراکی این است که ۱- ادراک با احساس متفاوت است. ۲- هرچه تعداد خطاها بیشتر باشد، به عنوان یک خطای شناختی وارد نظام ذهنی فرد می‌شود.

(درس ۳، ص ۸۲ و ۸۳؛ سطح دشواری: آسان)

۷۵. گزینه ۲ درست است.

در درماندگی آموخته شده فرد اطمینان به خود را از دست می‌دهد، به ناتوانی خود اذعان می‌کند و توان حرکت و خلاقیت از او سلب شده به موجودی بی‌تحرك و خنثی تبدیل می‌شود؛ یعنی احساس می‌کند کنترل اوضاع از دستش خارج شده است. این افراد فکر می‌کنند هر کاری انجام دهند به موفقیت نمی‌رسند. یعنی پیامدهای رفتار را مستقل از خود رفتار می‌دانند؛ در نتیجه، این اعتقاد در فرد ایجاد می‌شود که رویدادها در کنترل او نیستند و نتایج به دست آمده ارتباطی با کار او ندارند و مستقل از عمل وی هستند.

(درس ۷، ص ۱۷۶ تا ۱۷۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۶. گزینه ۳ درست است.

عبارت اول به تمایزبخشی اشاره دارد، چرا که بین دو مفهوم مایع و جامد تمایز قائل شده‌ایم تا مفاهیم آن بهتر برایمان قابل فهم باشد و بهتر یاد بگیریم.

عبارت دوم به آزمون‌های مکرر اشاره دارد چرا که شرکت در آزمون‌های مکرر شما را جهت بازیابی موفق، توانمندتر می‌سازد. هرچه بیشتر آزمون دهید، نشانه‌های بازیابی بیشتری کسب خواهید کرد. به این پدیده، اصطلاحاً «اثر آزمون» گفته می‌شود.

عبارت سوم: اشاره به تداخل اطلاعات دارد چرا که برای کنترل اثر تداخل باید یادگیری عمیقی داشته باشیم نه سطحی.

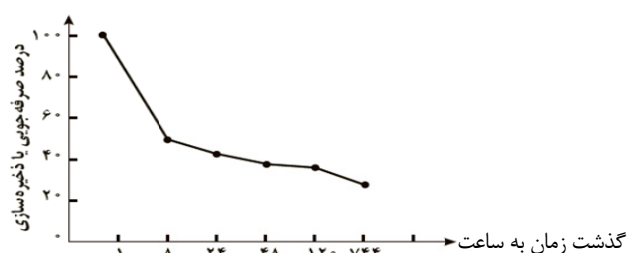
عبارت چهارم: اشاره به مرحله سوم حافظه یعنی بازیابی دارد که اطلاعات از حافظه فراخوانده می‌شود. یعنی مرحله به یاد آوردن، به خاطر آوردن و بازشناسی اطلاعات.

(درس ۴، ص ۹۴، ۱۰۶ تا ۱۰۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۷. گزینه ۳ درست است.

آزمایش ابینگهوس دو نتیجه در بر داشت:

۱- با گذشت زمان، بعضی از واژگان فراموش شدند. ۲- بیشترین مقدار فراموشی در ساعت‌های نخست بعد از یادگیری صورت می‌گیرد. بعد از آن از شدت این فراموشی کاسته می‌شود و در یک سیر نزولی تدریجی قرار می‌گیرد. در پرسش آمده است چند درصد آموخته‌ها بعد از یک روز (۲۴ ساعت) فراموش می‌شوند و در نمودار بر حسب روز آورده شده است که ۴۰ درصد باقی می‌ماند؛ یعنی میزان ذخیره‌سازی یا یادآوری ۴۰ درصد است. پس میزان فراموشی ۶۰ درصد است.

اثر گذشت زمان بر فراموشی (نمودار فراموشی)

*نکته: در نمودار کشیده شده در صورت سؤال به جای ساعت از روز استفاده شده است.

(درس ۴، ص ۱۰۰؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۸. گزینه ۱ درست است.

عبارت اول: به اثر نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمانی مشخص، اثر نهفتگی می‌گویند. نادیده گرفتن حل مسئله برای مدتی کوتاه (اثر نهفتگی) از دیرباز سنت معمول حکما و دانشمندان بوده است.

عبارت دوم: نوع نگاه حل‌کننده مسئله، باعث می‌شود تا فرد در حافظه خود اطلاعات مرتبط با آن نگاه خاص را به خاطر آورد و اقدامات احتمالی فرد برای حل مسئله، تحت الشعاع آن نگاه خاص خواهد بود. نوع نگاه دانشمندان به مسائل با افراد عادی بسیار متفاوت بوده و به همین علت آن‌ها قادر به اکتشافات و اختراعات زیادی در رابطه با مسائل پیش آمده بوده‌اند.

عبارت سوم: تجربه گذشته بر توانایی ما در حل مسئله تأثیر می‌گذارد. اثر تجربه گذشته، همیشه آسان کردن راه حل نیست. در مسئله گره زدن دو طناب، اینکه بسیاری قادر به حل آن نیستند، به این دلیل است که نمی‌توانند از انبردست به عنوان یک وزنه پاندول استفاده کنند و همچنان تحت تأثیر این تجربه گذشته بوده‌اند که از انبردست فقط در کارهای فنی می‌توان استفاده کرد؛ یعنی تجربه گذشته هم جنبه مثبت دارد و هم جنبه منفی.

(درس ۵، ص ۱۲۱ تا ۱۲۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۹. گزینه ۳ درست است.

عبارت اول: بررسی پیامدها و نتایج اجرای اولویت مورد نظر ← رضایت از تحصیل در رشته روان‌شناسی ← مرحله هفتم تصمیم‌گیری

عبارت دوم: بیان ویژگی‌های هر انتخاب یا اولویت ← بیان ویژگی‌های هریک از رشته‌های تحصیلی علوم انسانی دانشگاهی ← مرحله سوم تصمیم‌گیری

عبارت سوم: اجرای بهترین اولویت ← انتخاب رشته تحصیلی روان‌شناسی ← مرحله پنجم تصمیم‌گیری

عبارت چهارم: شناسایی تعداد انتخاب‌ها یا اولویت‌های تصمیم ← انتخاب رشته تحصیلی علوم انسانی دانشگاهی از بین سه انتخاب موجود ← مرحله دوم تصمیم‌گیری

(درس ۶، ص ۱۴۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۰. گزینه ۲ درست است.

مقابله‌هایی که به حل مسائل و برطرف کردن عامل فشارآور و به حداقل رساندن و یا تحمل فشار روانی کمک می‌کند، مقابله‌های سازگارانه است.

عبارت اول: دوچرخه‌سواری ← ورزش هوازی ← بلندمدت

عبارت دوم: ترک موقعیت ← کوتاه‌مدت

عبارت سوم: استفاده از ماهی ← تغذیه مناسب ← بلندمدت

عبارت چهارم: تفریح و سرگرمی ← بلندمدت

(درس ۸، ص ۲۰۱؛ سطح دشواری: متوسط)

عربی

۸۱. گزینه ۴ درست است.

- «رحمة: رحمتی» نکره است. / «کننت: بودی» (ردّ گزینه ۱)
- «لو: اگر / کننت: بودی» (ردّ گزینه ۲)
- «من الله: از خدا» / «من حولک: از اطرافت» / «انفضّوا: پراکنده می‌شدند» (ردّ گزینه ۳)
- (عربی (۳) - درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۲. گزینه ۱ درست است.

- «عملاء: مزدوران» / «أن یفرّقوا: پراکنده کنند» باب تفعیل و فعل متعدی است. (ردّ گزینه‌های ۲ و ۴)
- «پراکنده نکنند» (ردّ گزینه ۳)
- «أن یفرّقوا: پراکنده کنند» / «ألا یتفرّقوا: پراکنده نشوند» (ردّ گزینه ۴)
- (عربی (۱) - درس ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۳. گزینه ۳ درست است.

- «كُنْتُ أريدُ: می خواستم / كان سبني: به من ناسزا گفته بود» به ترتیب ماضی استمراری و بعید (ردّ گزینه‌های ۱ و ۲)
- «قال: گفت» / «از تو» اضافی است. (ردّ گزینه ۴)
- «ترض و شخط» هر دو باب افعال و متعدی هستند و مفعول دارند. (ردّ گزینه‌های ۲ و ۴)
- (عربی (۲) - درس ۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۴. گزینه ۲ درست است.

- «أفعال الإنسان المخربة: اقدامات خراب‌کارانه انسان» / «ليطَّلَعوا: باید آگاهی یابند» / «اطَّلعا» مفعول مطلق تاکیدی است. (ردّ گزینه ۱)
- «لا يستخدموا: نباید استفاده کنند» (ردّ گزینه‌های ۱ و ۳)
- «أسمة: کودها» / «أفعال الإنسان المخربة: اقدامات خراب‌کارانه انسان» (ردّ گزینه ۴)
- (عربی (۳) - درس ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۵. گزینه ۲ درست است.

- «السياحي: گردشگری» / «قام ب: اقدام کرد» (ردّ گزینه ۱)
- «كتاب: کتابی» / «أن تُعرف (مجهول): شناخته شود» (ردّ گزینه‌های ۱ و ۳)
- «تسجيل: ثبت» / «قام ب: اقدام کرد» (ردّ گزینه ۴)
- (عربی (۱) - درس ۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۶. گزینه ۲ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) «كان يبيكي: گریه می‌کرد» درست است و ماضی استمراری ترجمه می‌شود. «طفلاً: کودکی»
- (۳) «قد تغيّرت» مضارع ترجمه شده است و ماضی نقلی ترجمه می‌شود. ترجمه درست تغییر یافته است و کلمه «گاهی» اضافی است.
- (۴) «اولئك الجارات: آن همسایگان» / «ضيافتهنّ: مهمانی‌شان»
- (عربی (۲) - درس ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۷. گزینه ۳ درست است.

- «هذا الجاهل: این نادان» / «لم يُخلَق: آفریده نشده است»
- (عربی (۳) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۸. گزینه ۴ درست است.

- «لم تعرف و يصير» نادرست هستند. (ردّ گزینه ۱ و ۳)
- «تلميذه» نکره است. / «كانت» با «تعرفين» مطابقت ندارد. (ردّ گزینه ۲)
- (عربی (۲) - درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۹. گزینه ۲ درست است.

- ترجمه عبارت سؤال: «و هر چه را از کار نیک برای خودتان پیش بفرستید، آن را نزد خدا می‌یابید.»
- ترجمه گزینه‌ها:
- (۱) «اگر نیکی کنید به خودتان نیکی می‌کنید و اگر بدی کنید، پس به خودتان است.»
- (۲) «هر کس از مردم تشکر نکند، خدا را شکر نکرده است.»
- (عربی (۲) - درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

ترجمه درک متن:

«بسیار می‌شنویم که عقل سالم در بدن سالم است و این به اهمیت سلامتی اشاره می‌کند. پس چگونه می‌توانیم بدون ورزش به سلامتی دست یابیم؟! گفته می‌شود که ورزش دوی هر بیماری‌ای است؛ زیرا حرکت و فعالیت اکسیژن لازم و مواد غذایی مفید را برای بافت‌های بدن می‌آورد و قلب و شش را تقویت می‌کند و این‌چنین توان شخص در کارهای روزانه‌اش افزایش می‌یابد. سازمان بهداشت جهانی اعلام کرده است که یک تا سه ساعت ورزش در هفته و پیاده‌روی یا دویدن از ۱۵ دقیقه تا نیم‌ساعت در روز انسان را از بیماری‌های قلب دور می‌کند. علاوه بر این، بهبود میزان کلسترول و کاهش فشار خون و بهبود عملکرد کبد، از فواید ورزش است. سرعت جریان خون در بدن هنگام ورزش منجر به ترشح هرمون‌هایی در بدن می‌شود که ایمنی و قدرت عمل مغز را تقویت می‌کنند.»

(ترکیبی)

۹۰. گزینه ۳ درست است.

کدام موضوع در متن آمده است؟

- (۱) چگونگی دستیابی به بدن سالم به وسیله برنامه غذایی سالم!
 - (۲) تأثیر مغز و عقل بر صحت و سلامتی در انسان!
 - (۳) آثار تحرک و فعالیت در کارهای روزانه انسان!
 - (۴) داروی بیماری‌ها و علت همه آن‌ها و راه‌هایی از آن‌ها با داروها!
- (سطح دشواری: دشوار)

۹۱. گزینه ۳ درست است.

نادرست را مشخص کنید:

- (۱) اکسیژن از طریق جریان خون به اعضای بدن منتقل می‌شود.
 - (۲) ورزش هفتگی به انسان در عدم ابتلا به بیماری کمک می‌کند.
 - (۳) کلسترول برای بدن مضر است و انسان باید از آن خلاص شود. (میزانی از کلسترول برای بدن لازم است.)
 - (۴) سلامتی گنجی است که کسی ارزشش را نمی‌داند جز آنکه آن را از دست داده!
- (سطح دشواری: متوسط)

۹۲. گزینه ۴ درست است.

کدام گزینه از فواید ورزش نیست؟

- (۱) سلامت قلب و شش!
 - (۲) افزایش قدرت فرد در کارهای روزانه‌اش!
 - (۳) تعدیل فشار خون و بهبود عملکرد کبد!
 - (۴) افزایش تمام هورمون‌ها در بدن!
- (سطح دشواری: دشوار)

۹۳. گزینه ۱ درست است.

«یُقَال» یک فعل مجهول است.

(عربی (۱) - درس ۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۴. گزینه ۲ درست است.

«إِفْرَاز» بر وزن إفعال است و مصدر است. تمام مصادر مفرد هستند.

(عربی (۳) - درس ۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۹۵. گزینه ۳ درست است.

«مُجَرَّب» درست است؛ زیرا اینجا به معنی «آزموده شده» است و لذا باید اسم مفعول باشد.

(عربی (۲) - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۶. گزینه ۳ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) «والدی» اسم فعل ناقصه «لیس» است و مرفوع باید به صورت «والدای» بیاید. همچنین «قویین» خبر حرف مشبه «أن» است و باید به صورت «قویان» و مرفوع بیاید.
 - (۲) «التلمیذین» اسم فعل ناقصه «کان» است و باید به صورت «التلمیذان» و مرفوع بیاید و «لاعبان» خبر فعل ناقصه «کان» است و باید به صورت «لاعبین» و منصوب بیاید.
 - همچنین «نشیطان» خبر فعل ناقصه «صارا» است و باید به صورت «نشیطین» و منصوب بیاید.
 - (۴) «التلامیذ» اسم «لیت» است و باید به صورت «التلامیذ» و منصوب بیاید. همچنین «غافلون» خبر فعل ناقصه «ما کانوا» است و باید به صورت «غافلین» و منصوب بیاید.
- (عربی (۲) - درس ۷ / عربی (۳) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۷. گزینه ۱ درست است.

در این گزینه مستثنی منه «من» است که نقش آن مجرور به حرف جر است و لذا و دارای اعراب «مجرور» است. بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) مستثنی منه «سیرة» است که نقش آن نائب فاعل و دارای اعراب «مرفوع» است.
 - (۳) مستثنی منه «أحد» است که نقش آن فاعل و دارای اعراب «مرفوع» است.
 - (۴) مستثنی منه «التلامیذ» است که نقش آن نائب فاعل و دارای اعراب «مرفوع» است.
- (عربی (۳) - درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۸. گزینه ۲ درست است.

در مفعول مطلق نوعی؛ زمانی که مفعول مطلق با مضاف الیه بیاید؛ باید به صورت «مثل ، مانند ، ...» ترجمه شود که کاربرد تشبیهی دارد.

(عربی (۳) - درس ۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۹۹. گزینه ۴ درست است.

- صورت سؤال جمله وصفیه‌ای را می‌خواهد که دارای فعل مجهول باشد.
- در این گزینه «نور و ضیاء» اسم نکره هستند که با فعل مجهول «يُفَدِّفُ» وصف شده است.
- (۱) «موضوع» مجرور به حرف جر و نکره است و فعل «يُعَرِّضُ» جمله وصفیه آن که فعل معلوم است.
 - (۲) فعل «يُقْبَلُ» فعل جواب شرط است نه جمله وصفیه!
 - (۳) «مشاة» اسم نکره و خبر است و فعل «لایعبرون» جمله وصفیه آن که فعل معلوم است.
- (عربی (۲) - درس ۵ / عربی (۱) - درس ۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۰. گزینه ۱ درست است.

زمانی «ن وقایه» مابین فعل و ضمیر «الیاء» قرار می‌گیرد که فعل متعدی باشد و نقش ضمیر «الیاء» مفعول بشود. اما در گزینه (۱)، «ن وقایه» به اسم «تجارب» متصل شده که اشتباه است. به‌طور کلی «ن وقایه» بین فعل متعدی و حرف یا ضمیر «الیاء» قرار می‌گیرد و هیچ‌گاه میان اسم و ضمیر «ی» نمی‌آید.

(عربی (۱) - درس ۸؛ سطح دشواری: متوسط)

تاریخ

۱۰۱. گزینه ۳ درست است.

(ب) در فاصله ۶,۵۰۰ تا ۱۲,۰۰۰ سال پیش (عصر نوسنگی) کشت غلات و رام کردن جانوران در بیشتر نقاط جهان رواج یافت.

ت) در عصر نوسنگی، انسان علاوه بر اینکه فن ساخت ابزار و ظروف سنگی را ترقی داد، با ابداع چرخ سفالگری ظروف گلی تولید کرد. بررسی سایر عبارت‌ها:

توانایی بشر در سخن گفتن و اندیشیدن، به کارگیری هنر نقاشی برای نشان دادن احساس و اندیشه، مربوط به دوره گردآوری خوراک است. (تاریخ (۱) - درس ۴، ص ۳۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۲. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

الف) صنعت گران سومری علاوه بر مهارت در سفالگری، در ساخت ابزار و جنگ‌افزارهای مفرغین نیز ماهر بودند. ب) در یونان باستان، مانند بسیاری از کشورهای دیگر، نخست شاهان به صورت موروثی حکومت می‌کردند، اما در نتیجه توسعه دریانوردی و گسترش تجارت خارجی، طبقه‌ای از ثروتمندان و اشراف برآمدند و به جای شاهان، قدرت را دست گرفتند. پ) یکی دیگر از دستاوردهای مهم روم، ایجاد شبکه پیشرفته‌ای از جاده بود. ت) در میان تمدن‌های نخستین، تمدن چین به سبب موقعیت ویژه جغرافیایی خود، کمتر تحت تأثیر و نفوذ خارجی بوده است. (تاریخ (۱) - درس ۴، ۵ و ۶، ص ۳۰، ۳۶، ۵۴، ۴۶ و ۶۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۳. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

الف) قباد در آغاز زمامداری خود قصد داشت از قدرت اشراف، و نجبا و موبدان بکاهد و دست آنان را از امور کشوری کوتاه کند، به حمایت از مزدک برخاست، اما اشراف و نجبا او را از پادشاهی برکنار و زندانی کردند. قباد دوباره به قدرت رسید و با مخالفین مزدک همراهی کرد. - مانی عقاید خود را در کتابی با عنوان شاپورگان نوشت و به شاپور هدیه کرد، اما این پادشاه ساسانی بر دین زرتشتی باقی ماند. ب) قباد برای کاهش قدرت موبدان و نجبا در ابتدا به موافقت با مزدک پرداخت ولی سرانجام تسلیم آن‌ها شد. - موبدان زرتشتی به شدت با آیین مانوی مخالف بودند. آنان پس از شاپور، اقدامات خود را برای نابودی مانی و مانویان تشدید کردند. (تاریخ (۱) - درس ۱۰ و ۱۴، ص ۹۵ و ۱۳۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۴. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

الف) در زمان حکومت اشکانی، نقل داستان‌های ملی و پهلوانی، رواج فراوان یافت و شاعران و موسیقی‌دانان دوره گردی که به گوسان‌ها معروف بودند، با شور و هیجان بسیار، این داستان‌ها را از حفظ برای مردم می‌خواندند. ب) معماری ساسانی ویژگی‌های برجسته‌ای از جمله کاربرد وسیع گنبد، ایوان و طاق در ساخت بناها و کاخ‌ها داشت. پ) علاوه بر سلاطین و شاهزادگان تیموری که به هنر و هنرمندان توجه زیادی داشتند، برخی از وزیران آنان از جمله امیرعلیشیر نوایی شاعر و وزیر سلطان حسین میرزا بایقرا نیز پشتیبان و مشوق جدی هنر و هنرمندان بودند. ت) مغول‌ها پیش از آنکه مسلمان شوند، بر پایه مجموعه قوانینی موسوم به یاسا عمل می‌کردند و دعاوی حقوقی آن‌ها در دادگاهی موسوم به یرغو و زیر نظر یرغوچی حل و فصل می‌شد. (تاریخ (۱) - درس ۱۵، ص ۱۳۸ و ۱۵۰ / تاریخ (۲) - درس ۱۱، ۱۲، ص ۱۲۱ و ۱۲۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۵. گزینه ۳ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) محاصره اقتصادی در شعب ابی طالب قبل از فوت ابوطالب است. ۲) وفات حضرت خدیجه، پس از محاصره اقتصادی است. ۴) شکل‌گیری دین حنفا، قبل از رویدادهای ذکر شده است. (تاریخ (۲) - درس ۳، ص ۲۰ تا ۲۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۶. گزینه ۱ درست است.

بررسی گزینه پاسخ:

امام محمد باقر (ع) و امام جعفر صادق (ع)، توانستند با بهره‌گیری از شرایطی که پدید آمده بود، نهضت علمی وسیعی را سامان دهند.

امام سجاد (ع) با جلوگیری از ورود پیروان مکتب اهل بیت به درگیری‌های بی‌حاصل و کم‌فایده، به‌صورت مدیرانه مانع نابودی شیعیان شد.
(تاریخ (۲) - درس ۶، ص ۵۶، ۵۸، ۵۹ و ۶۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۷. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

الف) درست است.

ب) شعر فارسی، به‌ویژه در انتهای دوره سلجوقی، به رونق و شکوفایی فراوانی دست یافت.

پ) علوم دینی در قیاس با فلسفه و علوم طبیعی، به‌دلیل حمایت‌های سلاطین و وزیران و نیز موقعیت‌های علمای مذهبی از جایگاه برتری برخوردار بود.

ت) محل تأسیس مدارس نظامیه در شهرهای بغداد، اصفهان و نیشابور بود.

ث) درست است.

(تاریخ (۲) - درس ۱۰، ص ۱۱۰، ۱۱۱ و ۱۱۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۸. گزینه ۲ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) شاه عباس ← به‌منظور پرداخت حقوق و تأمین تدارکات و تجهیزات سپاه جدید، زمین‌های فراوانی را به املاک خاصه پادشاهی تبدیل کرد.

۳) شاه عباس ← ایران در زمان شاه عباس، فاقد نیروی دریایی بود، اما سپاه صفوی با کمک کشتی‌های انگلیسی توانست سواحل و جزایر خلیج فارس را از بیگانگان بگیرد.

۴) عباس دوم ← پسر و جانشین شاه صفی بود. نسبت به پدر شجاعت و لیاقت بیشتری داشت و قندهار را پس گرفت.

(تاریخ (۲) - درس ۱۳، ص ۱۳۹، ۱۴۰ و ۱۴۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۹. گزینه ۳ درست است.

- نتایج دو نهضت پروتستان، (لوتر و کالون):

- از میان رفتن وحدت کلیسای کاتولیک و بروز سلسله جنگ‌های مذهبی میان پروتستان‌ها و کاتولیک‌ها که بخش وسیعی از اروپا را فراگرفت.

- تقویت پادشاهان و دولت‌های ملی و رشد اندیشه ملی‌گرایی و ناسیونالیسم در اروپا

- تضعیف قدرت کلیسای کاتولیک و کاهش نقش آن در زندگی مردم و جوامع اروپایی در سده ۱۹ م. ایتالیایی‌ها، آلمانی‌ها، لهستانی‌ها، صرب‌ها و مجارها از جمله اقوامی بودند که تحت تأثیر اندیشه ملی‌گرایی برای تأسیس حکومت ملی به پا خاستند.

(تاریخ (۲) - درس ۱۶، ص ۱۸۶ / تاریخ (۳) - درس ۶، ص ۸۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۰. گزینه ۱ درست است.

در دوران سلجوقی سنگ‌های قیمتی، انواع منسوجات، برخی محصولات کشاورزی پرترفدار، برخی اشیای فلزی، ظروف سفالی و انواع ظروف شیشه‌ای در داخل و خارج از مرزهای ایران مبادله و خرید و فروش می‌شدند.

در اوایل دوره قاجار به‌علت جنگ‌های ناپلئون کالاهای صنعتی اروپایی چندان به ایران وارد نمی‌شد؛ اما صنایع دستی ایران مانند منسوجات ابریشمی، شال، مخمل، زری‌باف، ظروف سفالی و لعاب‌دار، منبت‌کاری، قلم‌کاری، خاتم‌کاری، و انواع اسلحه گرم و سرد با کیفیت خوب تولید می‌شدند و از لحاظ کیفیت و دوام در وضع مطلوبی بودند.

(تاریخ (۲) - درس ۱۰، ص ۱۱۰ / تاریخ (۳) - درس ۴، ص ۴۹ و ۵۰؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۱. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) ژاپن در جنگ جهانی اول، به اتفاق مثلث پیوسته بود؛ اما در جنگ جهانی دوم به دولت‌های محور (ایتالیا و آلمان) پیوست.

پ) بعد از جنگ جهانی اول، بخش‌هایی از خاک آلمان به فرانسه و لهستان واگذار شد و مستعمرات آلمان از آن کشور گرفته شد.

بعد از جنگ جهانی دوم آلمان به دو بخش شرقی و غربی تقسیم شد؛ بخش شرقی تحت نفوذ شوروی و بخش غربی تحت نفوذ دولت‌های متفق قرار گرفت.

(تاریخ (۳) - درس ۶ و ۸، ص ۸۲، ۸۶، ۱۰۴، ۱۰۶ و ۱۱۰؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۲. گزینه ۱ درست است.

حکومت پهلوی با انگلستان و آمریکا درباره مسئله نفت به توافق رسید و به موجب قراردادی، تولید و فروش نفت ایران را به کنسرسیومی از شرکت‌های نفتی انگلیسی، آمریکایی، هلندی و فرانسوی واگذار کرد.
(تاریخ (۳) - درس ۹، ص ۱۲۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۳. گزینه ۱ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:
(الف) جبهه ملی و نهضت آزادی در چارچوب قانون اساسی به مبارزات خود ادامه می‌دادند. مبارزه فرهنگی که آیت‌الله مطهری از معروف‌ترین چهره‌های آن بود، با اتکا بر آگاهی دادن به مردم و تبلیغ و ترویج باورهای دینی به همراه روشنگری علیه اقدامات رژیم پهلوی صورت می‌گرفت.
(ت) آیت‌الله مطهری مدت کوتاهی بعد از انقلاب توسط گروه فرقان به شهادت رسید.
(تاریخ (۳) - درس ۱۰ و ۱۱، ص ۱۳۳ و ۱۴۵؛ سطح دشواری: دشوار)

جغرافیا

۱۱۴. گزینه ۳ درست است.

گسترش شهرهای پررونق اقتصادی مثل تهران، کرج، احداث جاده‌های ارتباطی، احداث سدها و هدایت رودخانه‌ها و بهره‌برداری از آن‌ها، گسترش فعالیت‌های کشاورزی گوناگون و بهره‌برداری از معادن فراوان کوه‌های البرز، ناهمواری‌های این منطقه کوهستانی را به شکلی ناپایدار در آورده است. مجموعه این فعالیت‌ها سبب شده است، دامنه‌ها و دره‌ها، دشت‌ها و رودخانه‌های این منطقه کوهستانی طی دهه‌ها چهره دیگری به خود بگیرد و گاه، مخاطراتی همچون ریزش و لغزش در جاده‌ها و دامنه‌ها، لرزش‌های خفیف و گسترده، طغیان رودها و بروز سیلاب و همانند آن‌ها حادث شود.
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ترتیب درستی را بیان نکرده است.

(۲ و ۴) درباره عوامل تغییردهنده زاگرس است.

(جغرافیا (۱) - درس ۴، ص ۲۴ و ۲۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۵. گزینه ۲ درست است.

شرایط مذکور در گزینه (۲) همان وارونگی دما است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ریزگردها هوای نیمه غربی کشور را آلوده کرده است.

(۳) از اردیبهشت تا مهرماه در استان‌های جنوب غرب و جنوب کشور، رطوبت و دمای بالا برای نیروهای نظامی مشکل‌ساز است.

(۴) آلودگی هوا، بیابان‌زایی، خشک‌سالی و افزایش دما، مشکلات زیست‌محیطی مربوط به آب‌وهوا است که در سالیان اخیر کشور ما و دیگر کشورها با آن روبه‌رو شده‌اند.

(جغرافیا (۱) - درس ۵، ص ۴۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۶. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) دریاچه ارومیه، دریاچه دائمی است.

(ب، پ و ت) دریاچه هامون، نیریز در فارس و مسیله در قم، دریاچه‌های فصلی هستند که در فصول پربارش وسعت بیشتری پیدا می‌کنند؛ ولی در ماه‌های گرم و یا در سال‌های کم‌بارش به دلیل تبخیر، آب آن‌ها خشک شده و یا به شکل باتلاق و شورزار درمی‌آیند.

(جغرافیا (۱) - درس ۶، ص ۵۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۷. گزینه ۱ درست است.

هرم سنی اکوادور:

جوانی جمعیت - رشد طبیعی و موالید بالا - امید به زندگی کم

هرم سنی آلمان:

فعالان اقتصادی زیاد - رشد طبیعی کم - امید به زندگی زیاد - جمعیت روبه پیری (جغرافیا (۱) - درس ۷، ص ۶۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۸. گزینه ۱ درست است.

توده هوای سرد و خشک سیبری: در دوره سرد وارد ایران شده، باعث سردی و خشکی هوا در ماه‌های سرد و موجب بارش در سواحل خزر می‌شود. یکی از مهم‌ترین جبهه‌های هوا، جبهه قطبی است که بین هوای سرد قطب و هوای گرم استوایی در منطقه معتدله تشکیل می‌شود. جبهه قطبی در تغییرات آب‌وهوایی کشور ما نقش مهمی دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) توضیح سؤال مربوط به آب‌وهوای سرد قطبی است نه هوای مرطوب.

(۳) تعریف توده هوا را بیان کرده است.

(۴) به فاصله از منابع رطوبتی و دریاها پرداخته است.

(جغرافیا (۱) - درس ۳ و ۵، ص ۲۵ و ۳۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۹. گزینه ۳ درست است.

عبارت داده‌شده از ویژگی‌های مگالاپلیس‌ها است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

سایر گزینه‌ها به‌درستی به ویژگی‌های یک پایتخت اشاره دارد.

(جغرافیا (۲) - درس ۱۰، ص ۱۳۶؛ سطح دشواری: آسان)

۱۲۰. گزینه ۳ درست است.

عبارت سؤال به پخش غیرمستقیم اشاره دارد که در گزینه (۳) پخش غیرمستقیم از طریق رسانه مورد اشاره قرار گرفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) با پدیده پخش مستقیم ارتباط نزدیک‌تری دارد.

(۲) اشاره به پدیده پخش مستقیم دارد.

(۴) تولید صنعتی و انتقال مواد خام و کالا هم از نمونه‌های پخش مستقیم است.

(جغرافیا (۲) - درس ۶ و ۷، ص ۸۱ و ۸۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۱. گزینه ۳ درست است.

هر ناحیه سیاسی دارای مرز و قلمرویی است که حد اعمال اراده سیاسی یک نظام مدیریت یا حکومت می‌باشد به عبارت دیگر، از آن حد به بعد، مدیریت و اراده سیاسی نهاد فرمانروایی، قابلیت اعمال و اجرا ندارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) هر ناحیه سیاسی قانونی دارد که محل تمرکز قدرت سیاسی است و قدرت سیاسی از آن نقطه در سطح ناحیه سیاسی اعمال می‌شود. کانون نواحی سیاسی همان پایتخت‌ها، مراکز ایالت‌ها و استان‌ها و شهرهای مهم ناحیه‌ای یا مقر سازمان‌های بین‌المللی هستند.

(۲) هیچ‌گونه ارتباط و هم‌خوانی با متن و تصویر داده شده، ندارند.

(۴) نواحی با یکدیگر ارتباط داشته و بر فعالیت‌های انسان‌ها تأثیر می‌گذارند.

(جغرافیا (۲) - درس ۹، ص ۱۲۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۲. گزینه ۳ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) درآمد کم، بیکاری، مسکن نامناسب و حاشیه‌نشینی به فقر شهری منجر می‌شود.

(ب) بین فقر، جرم و بزهکاری و آسیب‌های اجتماعی، ارتباط زیادی وجود دارد.

(پ) برای مقابله با آسیب‌های اجتماعی در شهرها و تأمین امنیت، نخست باید علل و ریشه‌های آسیب‌ها مانند فقر و بیکاری شناسایی شود و از بین برود.

(جغرافیا (۳) - درس ۲، ص ۲۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۲۳. گزینه ۱ درست است.

الف) در نیمه دوم قرن بیستم، برخی کشورها مانند فرانسه، اسپانیا، آلمان و ژاپن طرح‌هایی را برای تولید قطارهای پرسرعت طراحی و آزمایش کردند.

ب) کشورهای ایالت متحده آمریکا، روسیه، چین و هند بیشترین میزان خطوط ریلی را در جهان دارند. (جغرافیا (۳) - درس ۳، ص ۴۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۲۴. گزینه ۴ درست است.

بیشتر سیل‌ها پس از یک بارش شدید و سریع جاری می‌شوند، برای مثال بارشی به میزان 20 میلی‌متر؛ طی دو ساعت ممکن است باعث سیل شود اما همین بارش در 24 ساعت موجب شکسته شدن سد می‌شود، شکل حوضه، شیب و تعداد انشعابات حوضه نیز رابطه مستقیمی با سیل‌خیز بودن رود دارد.

هرچه قدر شکل حوضه آبخیز گردتر و شیب آن بیشتر باشد، سیل‌خیزتر است.

البته نوع ناهمواری‌های حوضه رود و جنس و نفوذپذیری خاک نیز قابل توجه است. از بین بردن پوشش گیاهی، بوته‌کشی یا چرای بیش از حد دام در حوضه آبخیز نیز باعث تشدید سیل می‌شود.

(جغرافیا (۳) - درس ۵، ص ۹۱ و ۹۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۲۵. گزینه ۴ درست است.

در سال‌های اخیر به‌کارگیری روش‌های غیرسازه‌ای در مهار و مدیریت بیش از وقوع سیلاب تأکید بیشتری می‌شود؛ این روش‌ها علاوه بر اینکه تأثیرات نامطلوب کمتری بر محیط‌زیست دارند، در درازمدت مفیدتر و بسیار کم‌هزینه‌تر هستند. البته در اغلب موارد، روش‌های غیرسازه‌ای باید همراه با روش‌های سازه‌ای به کار گرفته شوند.

(جغرافیا (۳) - درس ۶، ص ۱۰۵؛ سطح دشواری: متوسط)

منطق و فلسفه

۱۲۶. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

گزاره اول: به این دلیل نادرست است که منطق به ماهیت ذهن نمی‌پردازد و پرداختن به ماهیت ذهن از وظایف فلسفه ذهن است. گزاره دوم: استدلال ابن‌سینا در مغایرت وجود و ماهیت (یکسان نبودن حمل وجود و ماهیت بر شیء)، یک استدلال قیاس استثنائی اتصالی است:

مقدمه ۱: اگر مفهوم وجود و ماهیت یکسان باشند، حمل وجود و حمل ماهیت بر شیء یکسان است.

مقدمه ۲: حمل وجود و حمل ماهیت بر شیء، یکسان نیست.

نتیجه: مفهوم وجود و ماهیت، یکسان نیستند. (مغایرت وجود ماهیت)

گزاره سوم: راستی آزمایی فرضیه‌های علمی براساس استنتاج بهترین تبیین است و مبنای نظریه‌ها و قوانین علمی مبتنی بر استقرای تعمیمی قوی است.

(منطق - درس ۵، ص ۴۶ و ۴۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۲۷. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

الف) هر تلاشی (+) نیست (+)

ب) ارسطو (+) علم منطق را کشف کرده است (-)

پ) برخی از دانش آموزان (-) نشدند (+)

ت) بعضی انسان‌ها (-) هستند (-)

همانطور که ملاحظه می‌شود در علامت مصادیق موضوع و محمول گزاره الف (+) و در گزاره ت) (-) بوده و با یکدیگر یکسان می‌باشند.

(منطق - درس ۸، ص ۷۶ و ۷۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۸. گزینه ۳ درست است.

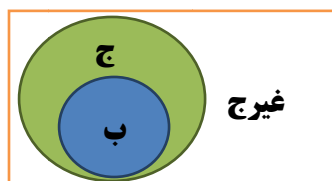
شکست دو معنا دارد: ۱) عدم موفقیت ۲) خرد شدن و جدا شدن اجزاء

بررسی عبارت‌ها:

- (الف) شکست در اینجا در معنای دوم به کار رفته و منظور از شکست شیشه، شکسته شدن قسمتی از آن است. (دلالیت تضمینی)
 (ب) شکست در این به دلالیت التزامی، سخن گفتن و دفاع از حق خود می‌باشد. (دلالیت التزامی)
 (پ) شکست در اینجا به معنای اول یعنی عدم موفقیت به کار رفته است و دلالیت آن مطابقی می‌باشد. (دلالیت مطابقی)
 (ت) شکست‌های متعدد او به معنای فرصت‌های یادگیری و رَد است. (دلالیت التزامی)
 (منطق - درس ۲، ص ۱۴ و ۱۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۹. گزینه ۲ درست است.

اگر قضیه یک قضیه مانع‌الجمع باشد، رابطه (ب) و غیر (ج) به صورت نمودار مقابل است.
 به عبارت دیگر صدق هم‌زمان (ب) و غیر (ج) قابل پذیرش نیست.
 با توجه به نمودار زیر، گزینه‌های (۱)، (۳) و (۴) نادرست هستند و تنها گزینه (۲)، درست است.

(منطق - درس ۹، ص ۸۷ و ۸۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۳۰. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

- (۱) در این سؤال با بیان این که پزشک خودش مدیرعامل اخراجی شرکت تولیدکننده دارو است سعی بر آن دارد تا به مخاطب این القا را بنماید که او به علت مشکلات شخصی با این شرکت اقدام به بیان عوارض کرده است و از این طریق مانع از بیان محتوای سخنان او شود، لذا مغالطه مسموم کردن چاه رخ داده است. (نسبت ناروا به مخالفان نظریه)
 (۲) کلمه «استانداردهای بالایی» بار ارزشی دارد و می‌تواند منشاء خطای اندیشه شود.
 (۳) این جمله موضوع را به شکل افراطی مطرح می‌کند و گزینه‌های دیگری را که ممکن است وجود داشته باشد، نادیده می‌گیرد.
 (۴) در این گزینه کلمه «اختلاف» هر چند مشترک لفظی (اختلاف در سن و اختلاف عقیده یا مشکل) بوده و معانی مختلفی دارد اما به سبب وجود قرینه در کلام مشخص می‌کند که منظور همان مشکلات ناشی از عقاید و نظریات میان آن دو است که منجر به تشکیل دادگاه شده است؛ اما در ادامه، عدم رعایت نکات نگارشی منجر به مغالطه نگارشی شده است؛ زیرا با جابه‌جایی و برگردان می‌توان معانی زیر را اخذ کرد:
 طلاق، لازم نیست به زندگی ادامه بدهیم.
 طلاق لازم نیست، به زندگی ادامه بدهیم.
 (منطق - درس ۱۰، ص ۱۰۶ و ۱۰۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۱. گزینه ۳ درست است.

با توجه به محمول دو قضیه و عدم تکرار حد وسط از لحاظ لفظی نمی‌توان قیاس معتبری بدون تغییر در موضوع و محمول‌های آن ساخت.
 (منطق - درس ۶، ص ۷۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۲. گزینه ۲ درست است.

بررسی گزینه درست:

- در این گزینه، این گزاره نادرست است؛ زیرا دیدگاه‌های خاص هر فیلسوف در فلسفه‌های مضاف تابع دیدگاه او به بخش ریشه‌ای فلسفه (فلسفه اولی) است و نه بالعکس.
 بررسی سایر گزینه‌ها:
 (۱) درست است. با توسعه علوم، در فلسفه‌های مضاف آن علوم نیز مباحث جدیدی مطرح می‌شود که منجر به توسعه آن‌ها می‌شود.
 (۳) فلسفه‌های مضاف همه از ریشه فلسفه سرچشمه گرفته‌اند و طرح مباحث وجودشناختی و معرفت‌شناختی در این حوزه‌ها باعث ایجاد چنین شاخه‌هایی شده است.
 (۴) از منظر امکانی بودن، وجود فلسفه‌های مضاف در موازات هر رشته، این گزاره درست است.
 (فلسفه (۱) - درس ۲، ص ۱۴ و ۱۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۳. گزینه ۴ درست است.

استدلال سقراط (قیاس استثنایی اتصالی) به این صورت است:
مقدمه ۱) اگر کسی به صفات و آثار خدا معتقد باشد، آنگاه به خود خدا معتقد است.
مقدمه ۲) من به صفات و آثار خدا معتقدم. (علم و قدرت و عدالت فوق بشری) (وضع مقدم)
نتیجه: پس من به خدا معتقدم.
(فلسفه (۱) - درس ۵، ص ۴۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۴. گزینه ۱ درست است.

جدی اندیشیدن در مسائل فلسفی، از خصوصیات تفکر فلسفی فیلسوفان است که استقلال در اندیشه دارند.
تشخیص اندیشه‌های فلسفی درست از تفکرات نادرست از فایده‌های تفکر فلسفی (دوری از مغالطه و کاربرد منطق در فلسفه) است.
(فلسفه (۱) - درس ۳، ص ۲۲ و ۲۳؛ سطح دشواری: آسان)

۱۳۵. گزینه ۳ درست است.

طبق متن کتاب صفحه ۶۶ چند اشکال باعث شد تا اندیشه نسبی‌گرایی در جریان تجربه‌گرایی ظهور کند:
- محدودیت روش تجربی در پاسخ به سؤالات مهم انسان - نداشتن ابزار لازم (گزینه ۱)
- ناتوانی تجربه در دستیابی به همه خصوصیات اشیاء و احتمالی بودن تجربه و تفاوت میان تجربه انسان‌ها، از بین رفتن قطعیت احکام تجربی (گزینه ۲)
تمام مشکلات فوق باعث شد تا واقع‌نمایی دانش تجربی با اشکال روبه‌رو شود. (گزینه ۴)
نظر نسبی‌گرایان است و نه از عوامل ظهور نسبی‌گرایی. (گزینه ۳)
(فلسفه (۱) - درس ۸، ص ۶۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۶. گزینه ۳ درست است.

برآورده شدن نیازهای ما در خارج نشان‌دهنده:
۱) اصل امکان شناخت و نشانه ارزش و اعتبار ابزارهای حسی است. (ردّ گزینه ۱)
۲) پذیرش اینکه واقعیت‌ها در عالم خارج (واقعیت مستقل از ذهن) (ردّ گزینه ۲)
۳) اصل سنخیت علت و معلول (ردّ گزینه ۴)
(فلسفه (۱) - درس ۸، ص ۴۵ و ۵۱ / فلسفه (۲) - درس ۳، ص ۲۰ و ۱۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۷. گزینه ۴ درست است.

طبق متن کتاب فلسفه (۱) ص ۶۶؛ در ذیل عنوان رشد اندیشه نسبی‌گرایی:
نتایج توجه خاص به تجربه عبارتند از: رشد علوم تجربی - بی‌مهری به تفکر عقلی
اشکالات توجه خاص به تجربه: محدودیت روش تجربی - عدم پاسخگویی به دیگر سؤالات مهم انسان به دلیل نداشتن ابزار (مانند نیاز به خدا، مبدأ و عوالم دیگر، خوب و بد اخلاقی و...) - عدم قطعیت احکام تجربی.
طبق متن کتاب فلسفه (۲) ص ۵۷؛ در ذیل تیتل عقل نزد فیلسوفان دوره جدید اروپا:
اوگوست کنت به دلیل اهمیت دادن بیش از اندازه به تجربه، نگاه فیلسوفان به جهان و هستی را ناظر بر واقعیت نمی‌داند و این نگاه در اروپا غالب شد که عقل فقط از طریق تجربه و حس به شناخت می‌رسد و نهایتاً عقل به عقل تجربی تقلیل پیدا کرد.
نتایج توجه خاص به تجربه: بی‌اعتباری سخنان فیلسوفان - تقلیل عقل به عقل تجربی.
بررسی گزینه‌ها:

- گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) درست هستند.

(۴) در این گزینه به عدم پاسخگویی تجربه، به برخی از پرسش‌های انسان در **حیطه تجربه** بیان شده در حالی که متن به ناتوانی و عدم پاسخگویی به سؤالات مهم انسان در حوزه امور غیرتجربی و متافیزیکی اشاره دارد.
(فلسفه (۱) - درس ۸، ص ۶۶؛ فلسفه (۲) - درس ۷، ص ۵۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۸. گزینه ۳ درست است.

تعریف انسان به موجودی اخلاقی از کانت می‌باشد که از نظر او به دلیل برخورداری از وجدان اخلاقی الزاماً دارای اختیار و اراده است و اختیار و اراده ویژگی امری غیرمادی است. لذا مبنای تعریف کانتی انسان، دوگانگی بدن و نفس در انسان است و در میان گزینه‌های موجود، تنها گزینه‌ای که مبنای آن بر پذیرش دوگانگی نفس و بدن است و در این امر اشتراک دارد، تفسیر ارسطویی است. یعنی گزینه (۳)، دیگر گزینه به تک‌ساحتی بودن انسان اشاره دارد.
(فلسفه (۱) - درس ۹، ص ۷۲ و ۷۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۹. گزینه ۴ درست است.

در گزاره‌های فوق حمل ممکن‌الوجود بالذات بر معلول وجوبی است و سلب آن دو موجب تناقض می‌شود. درست است که مربع پنج ضلعی یک امر ممتنع است اما نسبت دادن امتناع به آن یک امر وجوبی است. از طرف دیگر سلب موضوع و محمول موجب تناقض می‌شود که خود نشان دهنده وجوبی بودن آن است. (فلسفه (۲) - درس ۲، ص ۹ و ۱۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۴۰. گزینه ۲ درست است.

درک ناقص از علت تامه و علت ناقصه منجر به پذیرش معنای اول اتفاق و نه رد آن می‌شود. (ردّ گزینه‌های ۱ و ۴) و همچنین انکار رابطه ضروری میان علت و معلول (اصل وجوب بخشی علت به معلول) می‌شود. درک ناقص از فرآیندهای تکاملی زائیده پذیرش معنای سوم اتفاق است و نه رد آن (ردّ قسمت دوم گزینه ۱) و همین نقصان باعث می‌شود تا علت نخستین و خداوند را انکار نموده و برای جهان غایت هدفی را قائل نباشند. (فلسفه (۱) - درس ۴، ص ۲۴ و ۲۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۴۱. گزینه ۲ درست است.

در صفحه ۳۶ کتاب فلسفه ۲ می‌خوانیم که کانت به جای اثبات وجود خداوند از طریق نظم یا برهان علیت و یا وجوب و امکان، ضرورت وجود خدا را از طریق اخلاق و وظایف اخلاقی اثبات کرد. تفاوت اثبات وجود خدا و ضرورت وجود خدا در این قسمت به سبب آن است که (طبق ص ۶۵ فلسفه ۱) کانت معتقد است قوه ادراکی انسان تصوراتی مثل زمان، مکان و علیت را در نزد خود دارد و هرآنچه که به او از طریق حس می‌رسد باید در قالب این مفاهیم باشد تا آن را درک کند با این توضیح کانت مباحث غیرمادی و متافیزیکی را که زمان‌مند و مکان‌مند نیستند را غیرقابل درک می‌داند، لذا اثبات وجود خدا را نمی‌پذیرد و به سراغ ضرورت وجود خداوند می‌رود. (فلسفه (۲) - درس ۵، ص ۳۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۴۲. گزینه ۱ درست است.

بررسی گزینه درست:

عقل فعال عامل فیض‌رسانی به عقل انسان‌ها است و تمام ادراکات انسان به مدد آن حاصل می‌شود، انسان امور کلی را به واسطه آن در می‌یابد و این مدرسانی برای انسان محسوس نیست. بررسی گزینه‌ها:

(۱) کمک عقل فعال به عقل انسان برای درک کلیات برای هیچ انسانی محسوس نیست، حتی انبیا که خود با عقل فعال در مسئله وحی ارتباط دارند.

۲، ۳ و ۴) با توجه به توضیح گزاره‌هایی درست هستند.

(فلسفه (۲) - درس ۸، ص ۶۴ و ۶۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۴۳. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

عقل ما انسان‌ها به دلیل محدودیت در توانمندی‌های عقلی ممکن است در استدلال عقلی و یا در فهم وحی دچار اشتباه شود و به نتیجه‌های نادرست برسیم. (ردّ گزینه ۱)

عقل شهود و وحی هر سه ما را به حقیقت واحد می‌رسانند و تأییدکننده و کمک‌کننده به یکدیگر هستند. (ردّ گزینه‌های ۲ و ۳) هرکدام روش خاص خود را دارند و از مسیرهای متفاوتی در جست‌وجوی حقیقتی واحد هستند. (تأیید گزینه ۴)

(فلسفه (۲) - درس ۸، ص ۶۶؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۴۴. گزینه ۴ درست است.

مهم‌ترین تفاوت مدینه فاضله و جاهله در هدف دو مدینه است که هدف در مدینه فاضله سعادت در دنیا و آخرت است؛ اما در مدینه جاهله تنها سلامت جسمانی و لذات دنیوی می‌باشد. این تفاوت جنبه ارادی و اکتسابی دارد، نه ذاتی و طبیعی (فلسفه (۲) - درس ۹، ص ۷۶ و ۷۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۴۵. گزینه ۲ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

- (۱) سفر دوم است (۲) سفر سوم عرفا (۳) سفر چهارم عرفا می‌باشد. (۴) سفر اول عرفا می‌باشد.
(فلسفه (۲) - درس ۱۱، ص ۹۰ و ۹۱؛ سطح دشواری: متوسط)

اقتصاد

۱۴۶. گزینه ۱ درست است.

الف) مالیات بر ارزش افزوده دریافتی توسط واسطه‌گر:

$$16,000 \times \frac{10}{100} = 1,600 \text{ تومان}$$

ب) قیمت مربای هویج عرضه‌شده توسط کارخانه با احتساب مالیات بر ارزش افزوده:

$$36,000 \times \frac{10}{100} = 3,600 \text{ تومان} \rightarrow \text{مالیات بر ارزش افزوده پرداختی در این مرحله}$$

$$36,000 + 3,600 = 39,600 \text{ تومان} \rightarrow \text{قیمت مربای هویج با احتساب مالیات بر ارزش افزوده}$$

پ)

مالیات بر ارزش افزوده پرداختی	مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری شده	
هویج کشاورز	۱,۰۰۰ تومان	۱,۰۰۰ تومان ← (۱,۰۰۰ تومان)
هویج واسطه‌گر	۱,۶۰۰ تومان	۶۰۰ تومان ← (۱,۶۰۰ - ۱,۰۰۰ = ۶۰۰)
مربای هویج	۳,۶۰۰ تومان	۲,۰۰۰ تومان ← (۳,۶۰۰ - ۱,۶۰۰ = ۲,۰۰۰)
فروش مربا به مصرف‌کننده	۴,۵۰۰ تومان	۹۰۰ تومان ← (۴,۵۰۰ - ۳,۶۰۰ = ۹۰۰)

$$1,000 + 600 + 2,000 + 900 = 4,500 \text{ تومان} \leftarrow \text{مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده}$$

(درس ۶؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۴۷. گزینه ۱ درست است.

الف) در گزینه‌ها دو نسبت ۲۰٪ بالا به ۲۰٪ پایین و ۱۰٪ بالا به ۴۰٪ پایین را داریم، پس به بررسی این دو نسبت می‌پردازیم:

$$\frac{20\%}{20\%} \Rightarrow \frac{20\%}{20\%} = 1 \quad \frac{10\%}{40\%} \Rightarrow \frac{10\%}{40\%} = 0.25$$

$$\frac{20\%}{40\%} \Rightarrow \frac{20\%}{40\%} = 0.5 \quad \frac{10\%}{20\%} \Rightarrow \frac{10\%}{20\%} = 0.5$$

- هرچه این نسبت کمتر باشد، توزیع درآمد عادلانه‌تر است.

ب) با محاسبه نسبت دهک دهم به دهک اول در کشورهای مختلف، شاخصی به دست می‌آید که برای مقایسه وضعیت توزیع درآمد به کار می‌رود؛ هرچه این عدد بزرگ‌تر باشد، توزیع درآمد در آن کشور نامناسب‌تر است.

$$\begin{aligned} \text{کشور «الف»} &\Rightarrow \frac{20\%}{30\%} = 0.67 \\ \text{کشور «ب»} &\Rightarrow \frac{25\%}{50\%} = 0.5 \\ \text{کشور «پ»} &\Rightarrow \frac{24\%}{40\%} = 0.6 \end{aligned}$$

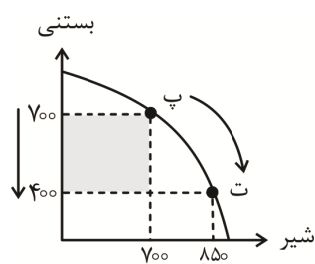
نامناسب‌تر

(درس ۱۱، سطح دشواری: متوسط)

۱۴۸. گزینه ۳ درست است.

الف) کارآفرین پراگیزه، نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارد.

ب) اگر بخواهیم از نقطه «پ» به نقطه «ت» حرکت کنیم:

$$700 - 400 = 300 \text{ بستنی}$$

به ازای تولید ۱۵۰ بطری شیر بیشتر، تولید ۳۰۰ عدد بستنی را از دست خواهد داد، پس هزینه فرصت از دست رفتن تولیدکننده ۳۰۰ عدد بستنی است که از تولید آن چشم‌پوشی کرده است.

پ) چون فرض بر تولید هر دو کالا است؛ اما تمایل به تولید شیر بیشتر است، پس باید از بین نقاط مفروض، نقطه «ت» را انتخاب کنیم؛ ابتدا مختصات نقطه «ت» را پیدا می‌کنیم:

$$\begin{array}{l|l} \text{بستنی} & \rightarrow 400 \text{ واحد} \\ \hline \text{شیر} & \rightarrow 850 \text{ بطری} \end{array} \quad \text{نقطه «ت»}$$

سپس قیمت تولید هریک را در تعداد تولید آن ضرب و با هم جمع می‌کنیم:

$$\text{درآمد تولیدکننده} \Rightarrow \text{تومان } 33,250,000 = 21,250,000 + 12,000,000 = (850 \times 25,000) + (400 \times 30,000)$$

(درس ۱، ۳ و ۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۴۹. گزینه ۱ درست است.

ابتدا باید تشخیص دهیم که هر سازمان تولیدی به چه کسب‌وکاری اشاره دارد؛ سپس معایب، مزایا و ویژگی آن کسب‌وکار را بررسی می‌کنیم.

- بنگاه معاملات ملکی، کسب‌وکار شخصی است. (گزینه ۲ و ۴ از معایب کسب‌وکار شرکت‌ها است.)
- یونیسف، مؤسسه غیرانتفاعی و خیریه است. (گزینه ۳ از ویژگی‌های تعاونی است و گزینه ۴ از معایب ایجاد شرکت‌ها است.)
- فروشندگان صنف آهن‌آلات، تعاونی آهن را تشکیل می‌دهند. (گزینه ۳ ویژگی خیریه است و گزینه ۴ از معایب ایجاد شرکت‌ها است.)

- شرکت سهامی عام (گزینه ۲ از مزایای کسب‌وکار شخصی است و گزینه ۳ از معایب کسب‌وکار شخصی است.) (درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۵۰. گزینه ۱ درست است.

- کالاهای مکمل ← تغییر قیمت یکی از کالاها، بر روی تعداد خرید ما از کالای دیگر تأثیر می‌گذارد: مثل چای و قند - مسواک و خمیردندان
- پست ← افزایش درآمد باعث کاهش تقاضای ما برای خرید کالای پست می‌شود: مثل برنج هندی - سویا (دقت کنید سویا نسبت به گوشت قرمز و برنج هندی نسبت به برنج ایرانی پست است.)
- کالاهای جانشین ← افزایش قیمت یکی از کالاها باعث افزایش تقاضای کالای دیگر می‌شود: مثل توت خشک و قند - گوشت سفید و قرمز

(درس ۵؛ سطح دشواری: آسان)

۱۵۱. گزینه ۴ درست است.

وضعیت توزیع درآمد یکی از شاخص‌های پیشرفت کشورها محسوب می‌شود، اما گاهی درآمدهای مردم قابل ثبت نیست و اقتصاددانان برای به دست آوردن اختلاف درآمدی، اختلاف هزینه‌ای را محاسبه می‌کنند. در این حالت هزینه خانوار نماینده درآمد آن است. کشوری که اختلاف هزینه‌ای گروه‌های مختلف خانوارها در آن کمتر باشد، وضعیت توزیع درآمد در آن کشور عادلانه‌تر است. یکی از راه‌کارهای کاهش اختلاف هزینه‌ای، توزیع مجدد ثروت از طریق نظام مالیاتی کارآمد است؛ چون از طریق دریافت مالیات‌های مناسب از اقشار پردرآمد و ارائه یارانه و تسهیلات بین اقشار کم‌درآمد، تعادل در توزیع درآمد ایجاد می‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) افزایش نرخ مالیات بر کالاهای مصرفی باعث افزایش هزینه زندگی برای همه خانوارها به‌ویژه خانوارهای کم‌درآمد خواهد شد و مشکل بیشتری را برای این قشر ایجاد می‌نماید.

(۲) کاهش حداقل دستمزد در کشور، باعث کاهش درآمد خانوارهای کم‌درآمد می‌شود و شکاف درآمدی را افزایش می‌دهد.

(۳) اجرای سیاست‌های پولی انقباضی در این شرایط می‌تواند به کاهش تقاضا، کاهش تولید، افزایش بیکاری و کاهش قدرت خرید اقشار کم‌درآمد منجر شود.

(درس ۶، ۹، ۱۱ و ۱۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۵۲. گزینه ۲ درست است.

الف) با توجه به وضعیت تولید در سال ۲۰۲۴ موارد لازم برای محاسبه تولید ناخالص داخلی (GDP) را انتخاب می‌کنیم:

ارزش تولیدات خارجیان مقیم کشور + ارزش تولیدات بومیان داخل کشور = GDP

$$\text{GDP}(۲۰۲۴) = ۴۵۰ + ۳۰۰ = ۷۵۰ \text{ میلیارد دلار}$$

ب) روش محاسبه تولید ناخالص داخلی در قسمت قبل مشخص شد. در این قسمت هم محاسبه تولید ناخالص ملی (GNP) را بیان نموده و با هم مقایسه می‌نماییم:

ارزش تولیدات افراد مقیم خارج کشور + ارزش تولیدات بومیان داخل کشور = GNP

با مقایسه دو فرمول متوجه خواهیم شد که تفاوت GDP و GNP در تفاوت ارزش تولیدات خارجیان مقیم کشور و افراد مقیم خارج کشور است. هزینه استهلاک (۱۰٪ ارزش تولیدات خارجیان مقیم کشور) در تولید خالص ملی و داخلی نیز برابر است و نیازی به محاسبه استهلاک نیست؛ کفایت تفاوت ارزش تولیدات خارجیان مقیم کشور و افراد مقیم خارج کشور را در سال ۲۰۲۰ محاسبه نماییم:

ارزش تولیدات افراد مقیم خارج کشور - ارزش تولیدات خارجیان مقیم کشور

$$۲۵۰ - ۲۰۰ = ۵۰ \text{ میلیارد دلار}$$

پ) متوسط سهم هر نفر از GDP سال ۲۰۱۸، یعنی سرانه GDP در این سال که می‌بایست GDP سال ۲۰۱۸ را (پس از محاسبه) بر تعداد جمعیت کشور در این سال تقسیم نماییم:

$$\text{GDP}(۲۰۱۸) = ۳۵۰ + ۲۰۰ = ۵۵۰ \text{ میلیارد دلار}$$

$$\text{GDP}(۲۰۱۸) \text{ سرانه} = \frac{\text{GDP}(۲۰۱۸)}{\text{جمعیت}} = \frac{۵۵۰,۰۰۰ \text{ دلار}}{۵۵ \text{ میلیون نفر}} = ۱۰,۰۰۰ \text{ دلار}$$

(درس ۱۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۵۳. گزینه ۲ درست است.

الف) مواردی که در تولید ناخالص داخلی محاسبه نمی‌شوند:

(۱) کار بدون دستمزد

(۲) ارزش حاصل از خرید و فروش کالاهای دست دوم

(۳) تولیدات اقتصاد زیرزمینی، غیرقانونی و قاچاق

(۴) ارزش کالاهای واسطه‌ای

(بنابراین گزینه ۴ حذف می‌شود.)

ب) اینکه هدف، منظور و قصد تحلیل‌گر اقتصادی، محاسبه تولیدات داخل مرزهای یک کشور است یا توسط مردم یا افراد یک کشور، تولید کشور بر حسب تولید ناخالص داخلی یا تولید ناخالص ملی را مشخص می‌نماید. (ردّ گزینه ۳)

پ) مهم‌ترین دلیل اندازه‌گیری GDP (تولید ناخالص داخلی)، نظارت بر تغییرات تولید در طول زمان است. (ردّ گزینه ۱)

(درس ۱۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۵۴. گزینه ۲ درست است.

تومان ۱۰,۰۰۰ = قیمت برنج ابتدای سال اول

$$\text{چون } ۲۰ \text{ درصد افزایش داشته است} \text{ تومان } ۱۲,۰۰۰ = ۱۰,۰۰۰ + \left(۱۰,۰۰۰ \times \frac{۲۰}{۱۰۰}\right) = \text{قیمت برنج ابتدای سال دوم}$$

$$\text{تومان } ۱۴,۴۰۰ = ۱۲,۰۰۰ + \left(۱۲,۰۰۰ \times \frac{۲۰}{۱۰۰}\right) = \text{قیمت برنج انتهای سال دوم}$$

$$\text{تومان } ۴,۴۰۰ = ۱۴,۴۰۰ - ۱۰,۰۰۰ = \text{میزان افزایش قیمت برنج طی این مدت}$$

(درس ۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۵۵. گزینه ۱ درست است.

مراحل خرید مقایسه‌ای:

- (۱) تعریف مسئله: واقعاً برای حل چه مسئله‌ای نیاز به خرید دارید.
 - (۲) فهرست گزینه‌ها: بیان مواردی که می‌تواند مسئله را حل کند.
 - (۳) تعیین معیارها: معیارهایی که هنگام خرید مهم هستند.
 - (۴) ارزیابی: سنجش گزینه‌ها براساس معیارهای مختلف.
 - (۵) تصمیم‌گیری: انتخاب گزینه نهایی.
- (درس ۱۳؛ سطح دشواری: آسان)

۱۵۶. گزینه ۳ درست است.

ابتدا با توجه به جمعیت بیکار و جمعیت شاغل، نرخ بیکاری را محاسبه می‌کنیم:

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100 \rightarrow [\text{جمعیت بیکار} + \text{جمعیت شاغل} = \text{جمعیت فعال}]$$

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{4,000,000}{(12,000,000 + 4,000,000)} \times 100 = 25\%$$

$$16,000,000$$

نرخ بیکاری اگر ۱۵ درصد کم شود:

$$25\% \div 15\% = 10\%$$

حالا با توجه به نرخ بیکاری جدید باید تعداد بیکاران را محاسبه کنیم.

$$\frac{10}{100} = \frac{x}{16,000,000} \rightarrow 100x = 160,000,000 \Rightarrow x = 1,600,000$$

یعنی باید تعداد بیکارانمان این عدد باشد.

$$4,000,000 - 1,600,000 = 2,400,000$$

یعنی باید این تعداد شغل ایجاد شود، تا نرخ بیکاری به ۱۰ درصد برسد.

(درس ۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۵۷. گزینه ۲ درست است.

(الف)

$20 \times 12,000 = 240,000$ = بودجه خط AB با توجه به نقطه A که تمام بودجه خود را صرف خرید کالای Y کرده است.

$50 \times 7,000 = 350,000$ = بودجه خط DC با توجه به نقطه C که تمام بودجه خود را صرف خرید کالای X کرده است.

باید به بودجه خود بیفزاید تا بتواند بر روی خط بودجه DC خرید انجام دهد. $350,000 - 240,000 = 110,000$ = تفاوت دو بودجه

(ب)

$$N \text{ نقطه} = (14 \times 12,000) + (x \times 7,000) = 350,000$$

$$168,000$$

$$7,000x = 350,000 - 168,000$$

$$7,000x = 182,000$$

$$x = \frac{182,000}{7,000} = 26 \rightarrow x = 26$$

در نقطه N می‌تواند ۲۶ واحد کالای X خریداری کند.

(درس ۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۵۸. گزینه ۴ درست است.

دوران صفویه:

- ایجاد زیربناها و عمران بنادر

- ایجاد مدرسه علمی

- فعالیت خیریه‌ها

دوران پهلوی:

- ایجاد قوانین تجارت و تعاونی‌ها

(درس ۱۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۵۹. گزینه ۳ درست است.

الف) ایجاد نقدینگی یا در واقع چگونگی افزایش نقدینگی در کشور، سازوکار نسبتاً پیچیده‌ای دارد.

ب) در صورتی که پول بتواند حفظ ارزش کند، می‌تواند وسیله مناسبی برای پرداخت‌های آینده باشد. این وظیفه پول در روزگار ما کاملاً محسوس است؛ زیرا بیشتر معاملات تجاری در مقابل پرداخت‌های آینده صورت می‌گیرد.

پ) زمانی که اقتصاد یک کشور دچار بیکاری و رکود شده باشد؛ باید برای افزایش تولید تلاش کنیم که سیاست پولی انبساطی یا خرید اوراق مشارکت می‌تواند در این راستا به ما کمک کند.

ت) افزایش حجم و سرعت مبادلات، سبب شد تا بشر به دنبال راه‌های سریع‌تر و راحت‌تر برای انجام مبادلات باشد.

(درس ۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۶۰. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

الف) نادرست است؛ زیرا وظیفه قانونی پرداخت آن به عهده تولیدکنندگان و فروشندگان است.

ب) درست است.

پ) نادرست است؛ زیرا تعرفه‌های گمرکی «اغلب» برای حمایت از صنایع داخلی به کار گرفته می‌شوند و البته یکی از منابع درآمدی دولت به شمار می‌رود.

ت) نادرست است؛ زیرا در سال ۱۹۴۷، ۲۳ کشور برای جلوگیری از اقدامات حمایت‌گرانه کشورها علیه یکدیگر و حفظ روابط تجاری بین خودشان قراردادی غیررسمی امضاء کردند که به نام قرارداد «گات» مشهور شد و بعدها به سازمان دائمی تجارت جهانی (WTO) تبدیل شد.

ث) نادرست است؛ کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل موسوم به برتن وودز در سال ۱۹۴۴ تشکیل شد و منجر به تأسیس بانک جهانی توسعه و صندوق بین‌المللی پول گردید.

(درس ۶ و ۷؛ سطح دشواری: دشوار)

کاری از شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان سازمان
سنجش آموزش کشور، با همکاری انتشارات اندیشه جم

سنجش نهایی دروس عمومی پایه دوازدهم

کتابی جامع برای آمادگی در امتحانات نهایی دوازدهم از مجموعه اصل کاری منتشر شد

شامل:

مجموعه سؤالات آزمون‌های آزمایشی تشریحی [شبه نهایی]
ویژه داوطلبان رشته انسانی

ویژگی‌های کتاب:

- ۵ آزمون مستقل به همراه پاسخ کاملا تشریحی برای هر درس (ادبیات، عربی، دین و زندگی و زبان)
- دارای پاسخ برگ جهت شبیه‌سازی کامل شرایط آزمون
- نکات آموزشی کلیدی و مهم هر درس
- راهنمای تصحیح کاربردی به همراه جدول هدف و محتوا و بارم‌بندی دفتر تألیف

ketabejam

@andishejam

۰۲۱۶۶۹۷۹۰۰۰

خرید با ۱۰٪ تخفیف + ارسال رایگان از سایت کتاب جم

www.ketabejam.com

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

تشریحی

برگزاری آزمایشی شبه امتحانات نهایی

دروس عمومی و اختصاصی پایه‌های یازدهم و دوازدهم

برگزاری آزمون تشریحی
قبل از امتحانات میانی و نهایی کشوری

- ✓ آشنایی با سطح علمی سؤالات و نحوه مطالعه کتب درسی جهت شرکت در امتحانات نهایی؛
- ✓ ارزیابی کیفی و کمی سطح آگاهی و آمادگی دانش‌آموزان؛

sanjesheducationgroup

صدای داوطلب ۰۲۱-۴۲ ۹۶۶

sanjeshserv

ثبت‌نام‌گروهی دبیرستان‌ها ۰۲۱-۸۸۸ ۴۴ ۷۹۱-۳

www.sanjeshserv.ir

اطلاعیه شرکت در

آزمون شبه امتحانات نهایی دروس عمومی و اختصاصی (تشریحی)

ویژه دانش آموزان پایه‌های یازدهم، دوازدهم و داوطلبان کنکور سراسری ۱۴۰۴

رشته‌های شاخه نظری دوره دوم آموزش متوسطه

به اطلاع تمامی مدیران، مشاوران، دبیران گرامی و نیز داوطلبان آزاد و دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه می‌رساند:

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان سازمان سنجش آموزش کشور در راستای **حذف دروس عمومی و تأثیر**

سوابق تحصیلی در نتیجه کنکور سراسری سال تحصیلی جاری و آمادگی هرچه بهتر دانش‌آموزان جهت حضور در

امتحانات مستمر اول و دوم (پایانی نوبت اول و دوم) نسبت به طراحی و برگزاری **آزمون شبه امتحانات نهایی دروس**

عمومی و اختصاصی (تشریحی) به صورت **خودارزیایی** اقدام نموده است. این آزمون در دو نوبت برای سال جاری

تحصیلی برنامه‌ریزی شده که نوبت اول آن طبق اعلام قبلی در آذرماه سال ۱۴۰۳ برگزار گردیده است و نوبت دوم

آن برای داوطلبان پایه دوازدهم، و برای پایه یازدهم مطابق با آخرین مصوبه شورای عالی آموزش و پرورش در شش

عنوان درسی، در اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۴ برگزار می‌گردد.

از مهم‌ترین مزایای آزمون آزمایشی شبه نهایی می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

✓ آشنایی با سطح علمی سؤالات (تشریحی) آزمون شبه نهایی؛ به تفکیک دروس عمومی و اختصاصی

✓ آشنایی و آماده‌سازی داوطلب با نمونه سؤالات شبه نهایی کشوری

✓ ارزیابی مداوم یاددهی و یادگیری مطالب درسی در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموز؛

* طراحی سؤالات آزمون شبه امتحانات نهایی دروس عمومی و اختصاصی (تشریحی)، بر اساس

ارزشیابی تحصیلی وفق مقررات و ضوابط موجود در وزارت آموزش و پرورش می‌باشد.

جهت اطلاع از تسهیلات، جزئیات ثبت‌نام و نحوه برگزاری آزمون به سایت شرکت به نشانی

www.sanjeshserv.ir مراجعه فرمایید.

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان

سازمان بنش آموزش کشور